

Storebror ser dig

- Informationssystem kontrollerar eleverna

Kandidatuppsats, 15 högskolepoäng, INFK01 i informatik

Framlagd: April, 2008
Författare: Henriksson, Camilla
Sidenblom, Louise

Handledare: Lundin, Hans
Examinatorer: Olerup, Agneta
Wallin, Erik

Storebror ser dig

– Informationssystem kontrollerar eleverna

© Camilla Henriksson
Louise Sidenblom

Kandidatuppsats framlagd april, 2008
Omfång: 77 sidor
Handledare: Hans Lundin

Resumé

Denna uppsats handlar om informationssystemet Skola24 och hur användning av systemet sker samt elevernas respektive lärare upplevelser av det. Skola24 är utvecklat av Nova Software och innehåller flera funktioner, denna uppsats har valt att belysa Frånvaro24 och Omdöme24. Skola24 är en satsning i statens 24-timmarsmyndighet och systemets syfte är att minska den ogiltiga frånvaron i grund- och gymnasieskolor, med hjälp av kontroll och dokumentation. Intresse för denna studie uppkom då vi läste en artikel i Sydsvenska Dagbladet (2006), som belyste Skola24 ur ett kontroll- och övervakningsperspektiv. Vårt syfte med uppsatsen är att beskriva hur informationssystemet Skola24 upplevs av lärare och elever samt fokusera på hur eleverna beskriver en påverkan av systemet ur ett integritetsperspektiv. Uppsatsen har för avsikt att besvara "hur används Skola24 av lärare och elever?" samt "hur upplever eleverna Skola24 samt hur påverkas de av informationssystemet ur ett integritetsperspektiv?". Den empiriska studien kommer att besvara dessa frågor med hjälp av två metodangreppssätt. Vi beslutade oss för att använda enkäter för att få en uppfattning om hur eleverna upplever och påverkas av systemet. För att komplettera uppfattningarna vi erhållit från eleverna med lärarnas åsikter använde vi oss av intervjuer. För att få reda på deras användning och uppfattning om systemet. Resultatet av studien var att lärare använde sig av systemet på en daglig basis medan eleverna inte använde systemet i någon större utsträckning. Däremot hade eleverna god kännedom om att systemet existerade och hade kommit i kontakt med det i form av närvarorapporter ifrån systemet. Eleverna uppfattade inte att systemet fungerade som ett kontrollsystem men en del av eleverna agerade som om de vore kontrollerade av systemet.

Nyckelord: Informationssystem, Kontroll, Integritet, Övervakning

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Problematik.....	2
1.3 Frågeställningar	2
1.4 Syfte.....	3
1.5 Avgränsning.....	3
2. Litteraturgenomgång	4
2.1 Integritetsbegrepp i informationssystem.....	4
2.2 Integritetshoten	5
2.2.1 Vad är en 24-timmarsmyndighet?	5
2.2.2 Uppfattningar om den sociala integriteten	6
2.2.3 Vilka är integritetshoten?	6
2.2.4 Säkerhet.....	7
2.3 Övervakningssamhälle	8
2.3.1 Behandling av personuppgifter	9
2.3.2 Värdering av personlig integritet.....	9
2.4 Motstånd mot övervakning.....	10
2.4.1 Att inte motsätta sig övervakning?.....	10
3. Metod	11
3.1 Val av metod	11
3.2 Tillvägagångssätt	12
3.2.1 Enkät.....	13
3.2.2 Enkätpreferenser	14
3.2.3 Intervjun	14
3.2.4 Population och urval.....	16
3.2.5 Bearbetning av data	17
3.2.6 Intervjuernas genomförande.....	17
3.2.7 Kodning av enkäter	17
3.2.8 Etik	18
4. Empiri	19
4.1 Översiktmodell Skola24	19
4.1.1 Intressenter	20
4.1.2 Mål.....	21
4.1.3 Teknik	21
4.1.4 Användning.....	21
4.2 Lärarnas användning av Skola24.....	21
4.2.1 Ur en lärares vinkel.....	22
4.2.1.1 Lärarens kontroll över ogiltig frånvaro	22

4.2.1.2 Lärarens bedömning av eleverna.....	25
4.3 Enkäter.....	25
4.3.1 Presentation av resultatet ifrån enkätundersökningen.....	25
4.3.2 Sammanfattning av enkäterna	26
5. Analys och diskussion.....	31
5.1 Användningen av systemet	31
5.2 Integritet.....	32
5.2.1 Integritetsfaktorn	32
5.3 Kontroll	33
5.3.1 Skola24 som ett styrande system	33
5.4 Säkerhet och konsekvenser	34
5.4.1 Konsekvenser av integritetsöverträdande i systemet	35
5.5 Övervakning	36
5.5.1 Begreppet kontroll i Skola24	36
5.5.2 Systemets påverkan på ogiltig frånvaro	37
5.5.3 Kryphål i systemet	37
6. Slutsats.....	39
6.1 Vidare forskning	41
Bilagor.....	42
Bilaga 1 – Intervjuguide till lärare	42
Bilaga 2 – Undersökning Skola24.....	43
Bilaga 3 – Transkribering av intervjuer	47
3.1 Intervju med person B	47
3.2 Intervju med person A	49
Bilaga 4 – Enkätssammanställning.....	52
Bilaga 5 – Kodningsschema	64
Bilaga 6 – Enkät svar.....	67
Bilaga 7 – Användarfall av Skola24.....	69
Bilaga 8 – exempel över hur Skola24 används och ser ut.....	70
Källförteckning	72

1. Inledning

I dagsläget sker informationsspridning i allt större grad digitalt, vilket i sin tur leder till att tillgängligheten ökar och att informationen sprids i en allt snabbare takt (Kizza, 2007). De svenska myndigheterna har utnyttjat denna trend till att införa en 24-timmarsmyndighet, som bygger på att information till medborgarna görs tillgängligt dygnet runt, i förstahand via Internet. Målet är att göra samhällstjänster tillgängliga för medborgarna (Nydén, 2002). På grund av att samhället har digitaliserats uppstår det nya problem. Ett av dem är problematiken med ett storebrorsamhälle (Lyon, 1994), vilket kan bidra till en ökad risk för den enskilde individen då denne kan förlora kontroll över uppgifter om sig själv och på så sätt överträds den personliga integriteten (Kizza, 2007). Nydén (2002, s.11) definierar begreppet integritet som, *"rätt att få sin personliga egenart och inre sfär respekterad och inte utsättas för personligen störande ingrepp"* och nämner vidare att det i regeringsformen står att *"den offentliga makten skall utövas med respekt för ... den enskilda människans frihet och värdighet"*. De svenska myndigheterna gjorde år 2002 en undersökning där mätningar om myndigheternas och företagens förhållande till service och integritet på webben granskades. En generell observation från undersökningen är att de flesta webbplatser samlar in information om användarna utan att vederbörande blir informerade (Nydén, 2002).

Skola24 är ett tjänstebaserat informationssystem, som är en del av de svenska myndigheternas satsning i utvecklandet av en 24-timmarsmyndighet. Informationssystemet är en webblösning där valda delar av informationen från skolan görs tillgänglig dygnet runt, vilket skapar en virtuell mötesplats mellan hem och skola. Systemet har inbyggda funktioner för att ta hand om rapportering av frånvaro, omdömeshantering och schemavisning. Innan implementationen av Skola24 var det framförallt i samband med utvecklingssamtal, som förekom en gång per kvartal, som elevernas frånvaro och omdöme blev tillgängligt för föräldrar. Med hjälp av Skola24:s funktioner Frånvaro24 och Omdöme24 kan rapporteringen finnas tillgänglig dygnet runt via Skola24:s webbportal och allt som behövs för föräldrarna är en vanlig dator, Internetuppkoppling och ett loggin (Nova Software, 2007).

1.1 Bakgrund

Skola24 är ett system uppbyggt av tjänster för kommunala skolor, tjänster i form av rapportering och kontroll av elevers frånvaro. Dessa stödfunktioner finns till för att underlätta administrationen för skolan och dess intressenter. Systemet är utvecklat av Nova Software med .Net och SQL server som plattform. Nova Software lanserade sent 90-tal ett projekt vid namn Web-Viewer för att presentera lektionschema via skolans hemsida och detta var startskottet för en vidareutveckling av

informationssystem för bruk i skolor. Klientdelen av Skola24 körs via en vanlig webbläsare, detta gör att systemet kan nås från en dator med hjälp av en Internetuppkoppling. Skola24 får därmed en ökad tillgänglighet och kan nås dygnet runt (Nova Software, 2007). Informationssystemet är en del av kommunernas satsning i utvecklandet av en 24-timmarsmyndighet (Nydén, 2002). Syftet är att dygnet runt underlätta informationsspridningen och underlätta de geografiska avstånden till kommunala servicetjänster såsom polis, tandläkare och sjukhus. Skola24 överbrygger därigenom de geografiska avstånden mellan olika skolor inom kommunen. Men har även för avsikt att fungera som en länk mellan föräldrar, elever och skolpersonal. Det är också ett sätt för kommunerna att granska skolornas frånvarorapportering. Skola24 skall också underlätta administration och informationsspridning gällande frånvarorapportering, omdömeshantering och schemavisning (Nova Software, 2007). En utredning genomförd på uppdrag av Malmö stad 2006, redovisar att informationssystemet Skola24:s huvudsyfte är att minska ogiltig frånvaro och förbättra dokumentation, kontroll samt kommunikation mellan lärare, elever och föräldrar (Malmö stad, 2006).

”Det innebär att lärare kan sitta hemma och föra in uppgifter om vilka elever som har varit frånvarande under dagen, varför de har varit frånvarande och andra kommentarer om eleven. På motsvarande sätt kan föräldrar via Internet anmäla frånvaro för sina barn eller kolla om barnen har skolkat från skolan.” (Sydsvenska Dagbladet, 2006)

1.2 Problematik

Vilka blir konsekvenserna för eleverna, när deras frånvaro dokumenteras och blir tillgänglig för föräldrarna på ett snabbare och tillförlitligare sätt? Då spridningen av information i allt högre utsträckning sker digitalt, ökar också risken för att den personliga integriteten blir kränkt (Kizza, 2007; Weckert & Adeney, 1997). Informationssystemet Skola24, vars syfte är att minska den ogiltiga frånvaron med hjälp av kontroll och dokumentation (Malmö stad, 2006), har bidragit till intresset att undersöka hur elever och lärare upplever Skola24 samt påverkas av systemet.

1.3 Frågeställningar

- Hur används Skola24 av lärare och elever?
- Hur upplever eleverna Skola24 samt hur påverkas de av informationssystemet ur ett integritetsperspektiv?

1.4 Syfte

Att beskriva hur informationssystemet Skola24 upplevs av lärare och elever där fokus ligger på hur eleverna uppfattar systemets påverkan, ur ett integritetsperspektiv.

1.5 Avgränsning

Avgränsning har utförts stegvis, då vi till en början valde studieobjektet informationssystemet Skola24 och detta inom Lunds kommun. Studien kommer endast att undersöka Skola24 i Lunds kommun, trots vetskapen om att stora delar av Sveriges kommuner i nuläget använder sig av systemet samt även grundskolor och friskolor. Anledningen till valet av Lunds kommun är att minska de geografiska avstånden och få en bättre kommunikation med elever samt de ansvariga för systemet.

Studien avgränsar sig till att endast fokusera på artiklar och litteratur om hur informationssystem påverkar den personliga integriteten. Vi studerade därför diverse litteratur om integritet och etiska frågor vid behandling av elektronisk data. Implementationen av informationssystemet möjliggör att information sprids digitalt, vilket innebär en allt större risk för att den personliga integriteten blir kränkt (Kizza, 2007; Weckert & Adeney, 1997). Vi kommer därför inte att ta upp hur användarna, lärare och elever, ser på de olika praktiska delarna av systemet, såsom användbarhet och design. Inte heller kommer vi att ta upp hur elevernas beteende förändrats efter implementationen av systemet. Däremot kommer vi att undersöka hur eleverna och lärarna upplever systemet, samt hur de upplever en påverkan av systemet. Studien skulle kunna skrivas ur många olika synvinklar, elevens, förälderns, skolpersonalens samt kommunens. Vi har valt att fokusera vår analys av Skola24 ur elevernas, vilket innebär att fokus kommer att ligga på att utreda och utvärdera elevens sätt att se på informationssystemet och hur de uppfattar att de påverkas av systemet.

2. Litteraturgenomgång

Litteraturgenomgången inleds med en definition om begreppet integritet. För att skapa en förståelse för begreppets komplexitet. Därefter belyser vi de hot som kan påverka den personliga integriteten, vid införande av ett informationssystem som Skola24 där hantering av personuppgifter förekommer. Vidare följer ett avsnitt gällande övervakning samt motstånd till övervakning. Dessa avsnitt har valts då Skola24 är ett system för att minska den ogiltiga frånvoron med hjälp kontroll och dokumentation. Alla dessa delkapitel bidrar till en ökad förståelse för Skola24s komplexitet och dess avsikt är att besvara våra forskningsfrågor.

2.1 Integritetsbegrepp i informationssystem

Integritet är ett ämne som är väl diskuterat inom etiska och sociala frågor rörande informationsteknologi (Weckert & Adeney, 1997). Den diskussionen rör både människans rätt till privatliv och egendomsrättsliga ärenden. Privatliv i det avseendet att personen förvärvar frihet, när personen är i en situation där personen kan bete sig och agera i den mån personen vill, bortsett från andras ögon och öron. Diskussionen avser även att belysa till vilken utsträckning vi är beredda att låta andra ta del av vår personliga integritet, vilket i sin tur är ett resultat av samhällets normer (Weckert & Adeney, 1997).

”Integritet definieras som rätten att få sin personliga egenart och inre sfär respekterad och inte utsättas för personligt störande ingrepp” (Nydén, 2002, s.11).

I grunden innebär begreppet integritet, vem som har rätt att använda information om mig eller mitt liv utan mitt medgivande. Då de teknologiska möjligheterna att samla, lagra och sortera information blir allt bättre blir det i sin tur lättare att få tillgång till information och spårbarheten ökar (Nydén, 2002).

Kizza (2007) hävdar att integritet är ett värde bestående av fyra element. Dessa element kallas rättigheter och är uppdelade i två kategorier, *kontroll av yttre påverkan* och *kontroll av personlig information*. Den första kategorin innehåller tre rättigheter som kan användas till att neka utlämning av personlig information, den andra kategorin handlar om hur spridning av personlig information kan förhindras.

Kontroll av yttre påverkan:

- **Avskildhet:** rätten att bli lämnad ifred utan att bli störd

- **Anonymitet:** rätten att få vara anonym
- **Intimitet:** rätten att inte vara övervakad

Kontroll av personlig information:

- **Villkor:** rätten att kontrollera personlig information och metoderna för spridning av denna.

Integriteten skyddar en viss del av frihet och begränsar andra delar. Den skyddar en individs rätt till att verka i avskildhet, att vara verksam utan andras inkräktande i den personliga sfären och kontrollera den information som andra får ta del av om en själv. Den begränsar även friheten för statliga och mäktiga institutioner att kontrollera individer. Det moraliska värdet av integritet uppkommer från dess specifika funktion att främja friheten för individer genom att begränsa utrymmet för makthavarna (Weckert & Adeney, 1997). Weckert & Adeney (1997) anser att det finns tre hot som påverkar integriteten inom området informationsteknologi, personlig data, dataintrång och övervakning. Personlig data förordar huruvida personer ska, samt vad personer kan, lagra elektroniskt i form av personlig information i offentliga förvaringsutrymmen, exempelvis kundinformation i ett företag (Weckert & Adeney, 1997). Dagens teknologiska framfart har överskridit geografiska avstånd, vilket gör det möjligt att i bredare omfattning lagra och samla in information. Med hjälp av kommunikationsteknologins snabba tillväxt har även utbytet av personlig information mellan individer ökat drastiskt, vilket har bidragit till att den privata sfären i större bemärkelse kan överträdas (Weckert & Adeney, 1997; Kizza 2007). Det finns det två anledningar till risk för överträdelse inom den personliga sfären när personlig data nyttjas utanför kontexten där den samlades in, även om de som nyttjar den gör det i god avsikt (Weckert & Adeney, 1997). Första anledningen är att kontexten har en stor betydelse vid insamlandet av data eftersom fakta utanför kontexten kan vara missledande. Den andra anledningen är att det är svårt att översätta det mänskliga beteendet till informationssystem. Detta är ett stort problem vid bearbetning av insamlad data vid ett försök att matcha resultaten i olika databaser. Detta är en problematik som också Kizza (2007) behandlar och anser att detta rör sig om datamatchning. Weckert & Adeney (1997) anser att detta beror på att vårt mänskliga språk är ofullständigt, vi glömmer vad vi har gjort och vi kan inte heller alltid se mönster eller relationer i handlingarna. Datorer däremot är exakta men då en dator bearbetar mänskligt språk och arbetar med oprecisa föreställningar, uppfattningar och gränser blir det lätt en bristande överensstämmelse (Weckert & Adeney, 1997).

2.2 Integritetshoten

2.2.1 Vad är en 24-timmarsmyndighet?

En 24-timmarsmyndighet är en investering från den svenska staten och de kommunala myndigheterna för att öka tillgängligheten på många offentliga tjänster

för medborgarna. Målet och ambitionerna de svenska myndigheterna har satt upp för 24-timmarsmyndigheter är att ge medborgarna ett ökat informationsutbud, med fler tjänster och högre tillgänglighet (Nydén, 2002).

Ur ett politiskt perspektiv har inte staten och svenska myndigheter rätt att störa den enskilda individens görande och låtande i andra fall än där detta är klart motiverat av samhällets regelverk. Detta är uttryckt i regeringsformen:

”Den offentliga makten skall utövas med respekt för ... den enskilda människans frihet och värdighet” (SOU 2002:18, *Personlig integritet i arbetslivet*).

2.2.2 Uppfattningar om den sociala integriteten

Det finns ett flertal orsaker till varför en person vill skydda sin integritet, bl.a. beroende på hur och vilken typ av integritet som kränks. En orsak skulle kunna vara att det är generande eller besvärande om informationen hamnar i fel händer och om information om en persons förflutna kommer ut kan detta upplevas som kränkande. I andra fall värderar vi integritet i förhållande till om avslöjande eller läckage skulle uppkomma. Ett exempel på detta är att en person skulle kunna förlora sitt jobb om information om hans förflutna avslöjades och andra fall skulle individen inte få jobbet på grund av läckage (Weckert & Adeney, 1997).

”The more that others know about me, particularly those with power, the less control I have over my own life” – (Weckert & Adeney, 1997, s.77)

Weckert & Adeney (1997) anser att brist på skydd mot den personliga integriteten och intrång i den privata sfären kan resultera i skada för individen. Personlig integritet skyddar individer från olika sorters skada och därför är den högt värderad.

2.2.3 Vilka är integritetshoten?

Begreppet personlig integritet definieras ofta utifrån vad som anses utgöra en kränkning gentemot den. Integritetskränkning kan delas in i tre huvudgrupper, (i) intrång i fysisk eller annan mening i en persons privata sfär, (ii) insamlande av uppgifter om en persons privata förhållande och (iii) offentliggörande eller annan användning av material om en persons privata förhållande. Kränkning kan komma från en annan person eller från det allmänna. Gemensamt för alla kränkningar är att de innebär intrång i en skyddad zon som den enskilde är tillförsäkrad (SOU 1999:106, s.127).

Weckert & Adeney (1997) använder sig av en annan kategorisering av integritetshoten, *personlig information*, *olaga intrång* och *övervakning*.

Tack vare Internets förmåga att med lätthet nå ut till stora delar av populationen så innebär detta att det är mer lättillgängligt att utföra kränkningar av den personliga integriteten. Här finns det många företag vars mål är att samla in data om personer

för att sedan sälja den vidare till olika marknadsförare. Kizza (2007) anser att Internets snabba tillväxt är ett stort hot mot den personliga integriteten och att någonting borde göras åt det. Han definierar hot mot den personliga integriteten, *intrång, felaktig användning av information, felaktigt uppsnappande av information och data matchning* (Kizza, 2007).

Intrång – Olaga intrång, attacker eller besittande av information om andra. Exempelvis hackers är inkräktare då de bryter sig in i system, vare sig de gör någon skada eller inte. Intrång är det näst vanligaste databrottet efter virus (Kizza, 2007).

Felaktig användning av information - Konsumenter ger kontinuerligt ut information i utbyte mot tjänster. Denna information används sålts sedan till företag i olika syften, exempelvis till marknadsföringsföretag. Problemet ligger inte i insamlandet av data för legitima syften så som e-handel osv. utan när informationen används på ooberättigade grunder och upplevs som intrång i den privata sfären (Kizza, 2007).

Felaktigt uppsnappande av information - När ooberättigade får tillgång till privat information via tjuvlyssning. Detta sker när en tredje part får tillgång till privat kommunikation mellan två eller fler parter (Kizza, 2007).

Datamatchning - En av farorna med datamatchning är att det inte finns en gräns för hur många informationsdatabaser som kan sammanställas. Det finns ingen som vet hur många blanketter som fyllts i under en persons livstid och i sin tur vilka frågor de innehöll. Större delen av alla databaser är också länkade via gemensamma söknycklar exempelvis personnummer (Kizza, 2007).

2.2.4 Säkerhet

En viktig aspekt för att upprätthålla den personliga integriteten är säkerhet. De vanligaste och mest grundläggande faktorerna varför säkerhet brister är, *bakdörrar på grund av designfel, oskyddade servers och okrypterade meddelande*. Dessa är säkerhetshot mot den privata integriteten då detta kan leda till att utomstående kan få tag på information som inte är ämnad för dem. Dessa brister gör det lättare för hackers att få tag i information via tjuvlyssning eller dataintrång. Detta kan vara information som konsumenten själv i förtroende har gett till företagen eller organisationer och som skulle vara djupt kränkande mot den personliga integriteten om informationen läckte ut (Kizza, 2007).

Kizza (2007) nämner att den personliga integriteten är ett av de största sociala och etiska problemen i ett informationssamhälle. Han anser att utvecklandet av ny teknologi och teknik har minskat den privata sfären. Detta framförallt på grund av elektronisk övervakning, avlyssning, avsökning och ett effektivare sätt att samla, kategorisera och sortera data. Moynihan (2007) har också uppmärksammat detta fenomen och tillägger att teknologins framfart och datainsamling i den privata och offentliga sektorn leder till uppkomsten av nya informations- och integritetsproblem. Han uppmärksammar framförallt sårbarheten i hanteringen av information, både när

det gäller säkerhet och av de egna anställda. På grund av detta tvingas företag att investera betydande summor i kontroll och säkerhetsapplikationer. Det är dock viktigt att inte bara fokusera på hoten utifrån utan också tänka på möjligheten att de anställda felaktigt kan använda sig av information så som finansiell-, medicinsk- och utbildningsregister. Detta kräver att företagen måste utveckla policys för de anställda att följa som ett steg att skydda den personliga integriteten.

2.3 Övervakningssamhälle

Lyon(1994) definierar "övervakningssamhälle" som ett utrymme där information om ens personliga liv i detalj blir insamlat och lagrat i stora datordrivna lagringskataloger. Dessa upprätthålls av företag och myndigheter och där informationen kan hämtas och behandlas kontinuerligt. Ett samhälle där företag och myndigheter besitter information om oss utan vår vetskap om innehållet och där vi i sin tur inte vet vilken information de delar med sig av samt vilka som får ta del av den. Detta leder i sin tur till att information med lätthet kan struktureras upp i olika fack och stora företag och myndigheter kan då organisera populationen (Lyon, 1994; Weckert & Adeney, 1997; Kizza 2007).

Att samla in data från olika databaser med målet att kombinera dessa för att få en komplett bild av personen kallas för datamatchning och detta är ett exempel vad den nya tekniken är kapabel till (Lyon, 1994). I statens satsning med 24-timmarsmyndighet är målet att inte enbart göra tjänsterna tillgängliga dygnet runt utan ett långsiktigt mål är att alla myndigheternas tjänster skall samverka med andra myndigheter i ett omfattande nätverk. Detta innebär att olika myndigheter kan samköra sina databaser och använda den informationen som en annan myndighet erhållit trots att den informationen i första hand inte har samlats in för det ändamålet. I takt med att myndigheter och företag i större grad samlar in information om individer så blir det allt mer aktuellt att diskutera huruvida vem som får använda, hantera och sprida informationen. Ur ett medborgarperspektiv är detta en fråga som behandlar den personliga integriteten (Nydén, 2002).

Skola24 behandlar informationen på ett liknande sätt då de samkör sina databaser med kontrollmyndigheten, Centrala Studiestödsnämnden (CSN). Skolan är skyldig att rapportera till CSN när en elev inte studerar på heltid, vilken i sin tur kan leda till att CSN drar in studiehjälpen (Skolutbildning, 2008). Studera på heltid innebär att eleven kontinuerligt deltar i undervisningen och ägnar sina arbetstider till studier. Vid ett indrag av studiebidraget skickas uppgifter som skolan rapporterat till vårdnadshavare eller myndig elev. Denne har då 14 dagar på sig att lämna ett yttrande. Förekommer inget yttrande dras studiebidraget in. Ifrågasätter hemmet skolans uppgifter tar CSN kontakt med skolan för att komplettera informationen. CSN informerar även försäkringskassan om att eleven inte längre är behörig studiehjälp, vilket kan innebära att familjen inte har rätt till andra bidrag exempelvis bostadsbidrag (Rapportering skolk, 2008).

2.3.1 Behandling av personuppgifter

Den information som behandlas i Sverige är skyddad av personuppgiftslagen (PUL) och EU-direktiv. PUL innebär i grund och botten att alla personuppgifter, så som namn, personnummer, adress osv. inte utan personens samtycke får behandlas, användas eller spridas (Nydén, 2002). Det händer ofta att skräpmejl med riktad reklam skickas ut, detta med exempelvis mottagarens personliga namn i ämnesraden. Det finns många marknadsföretag som idag köper upp information för att sälja den vidare eller använda den för riktad reklam. Detta kan ses som ett övertramp mot den personliga integriteten och där personlig information på ett allt bredare plan blir tillgänglig för en större målgrupp (Kizza, 2007).

2.3.2 Värdering av personlig integritet

I informationssamhället är det svårt att definiera hur värdering av personlig integritet sker och hur den skall skyddas. Idag finns en hel del personlig information om var och en av oss på Internet, information som du inte vet vem som har tillgång till eller vilka den kan komma att spridas till (Kizza, 2007). Telefonsamtal kan spåras via nummerupplysning, blanketter du fyller i som sedan sparas och skickas elektroniskt samt ditt personnummer används av många företag, vilket leder till att det inte går att garantera skydd för den personliga integriteten i dagsläget och uttrycket börjar blekna. En anledning till att detta har accelererat så fort är på grund av Internet.

Kizza (2007) hävdar att det finns flera olika orsaker till att den personliga integriteten börjar blekna bort.

Dessa är:

- Konsumenterna är villiga att ge information om sig själva när de registrerar sig på webbsidor, deltar i tävlingar online och värvar varandra till olika sociala forum.
- Konsumenten saknar kunskapen om hur lite information kan leda till ett stort intrång i den privata sfären.
- Bristfällig policys gällande integritet.
- Företag och institutioner lyckas inte följa sina egna upprättade policys.
- Internet är ett forum som har möjliggjort för affärsverksamheter att nå individen väldigt snabbt både i hemmet och på jobbet.

2.4 Motstånd mot övervakning

Marx (2003) anser att en orsak till motstånd mot övervakning, ur ett individs perspektiv, ofta grundar sig i ett försök att skydda den privata sfären. I kontext till de övervakande, vars mål är att bryta igenom den privata sfären som skyddar den personliga integriteten. Integritet och övervakning ofta kan ses som två sidor av ett mynt, integritet är utifrån övervakning en upphävande mekanism. Undersökningen av integritet och sekretess överlappar undersökningar om avvikelse och social kontroll. Utvecklingen av säkerhetssystem grundar sig i ett försök att förhindra brott, terrorism och ekonomisk vinning och att de fortsätter att utvecklas med hjälp av ny teknologi i elektronik, datorer och artificiell intelligens (Marx, 2003).

2.4.1 Att inte motsätta sig övervakning?

Marx (2003) tar också upp olika faktorer om varför individer inte motsätter sig övervakning och vad det kan leda till. En brist på motstånd mot övervakning kan resultera till en acceptans av övervakning. Med detta menar han att övervakning kan ses med en ambivalent syn, å ena sidan vill individen vara övervakad då det leder till trygghet och högre säkerhet, å andra sidan vill individen inte få sin personliga sfär bruten. Han lägger också fram ett fatalistiskt synsätt på övervakning, vilket innebär att personen uppfattar fri vilja som en illusion och därför tror det är omöjligt att motsätta sig övervakning. Individens grad av medvetenhet och kunskap om hur övervakning fungerar bidrar också till en acceptans. Många samhällsuppfattningar stödjer också legitimiteten av övervakning, uttryck som "jag har inget att dölja", "det är för vårt eget bästa", "jag stödjer syftet", "det måste göra det för att förebygga brott och undvika risker" (Marx 2003).

Marx (2003) tar upp allmänna tekniker för att direkt neutralisera och motsätta sig integritetskränkande informationsteknologier. Han belyser argument om hur långt individer får gå för att stoppa övervakning i kontrast till hur långt övervakarna går för att få tag på information. Vidare diskuterar han vem som bestämmer vad som skall accepteras, eller inte accepteras. Samhällssynen utgår ifrån att individer i en större grad är villig att acceptera omoraliska och oberättigade tekniker för att få tag på information om dessa hindrar ett mycket allvarligt brott. Marx (2003) argumenterar för att upprätta kriterier för att strukturera upp vad som borde vara tillåtet eller inte vid neutral insamling av data.

3. Metod

I detta kapitel har vi för avsikt presentera de val av metod som fastställts utefter uppsatsens syfte och frågeställning. Syftet med kapitlet är att ge läsaren ett tillfälle att forma sin egen uppfattning om arbetets tillförlitlighet med hjälp av en tydlig presentation av uppsatsens genomförande.

3.1 Val av metod

Vid insamlandet av det empiriska materialet vi behövde för att besvara forskningsfrågorna, valde vi att använda oss av två angreppssätt.

Vi är intresserade av att erhålla data från lärarna, eftersom deras synpunkter om systemet och dess funktioner är viktiga i vår studie för att ge en kompletterande bild med elevernas beskrivning av systemet Skola24. För att lyckas med detta beslutade vi oss att genomföra intervjuer med lärarna och en enkätundersökning med eleverna. Enligt Holme (1997) är det forskarens uppfattning eller tolkning av information som står i förgrunden vid intervjuer, exempelvis tolkning av referensramar, motiv, sociala processer och sociala sammanhang. Den gemensamma nämnaren här är att vi inte kan eller bör omvandla dem till siffror. Forskaren är intresserad av sammanhang och struktur i det avseendet att denne försöker få en djupare bild eller förståelse för det som undersöks. Forskaren är intresserad av det säregna, det unika eller eventuellt det avvikande (Holme, 1997).

Holme (1997) hävdar att intervjuer bör präglas av *flexibilitet*, dvs. under undersökningens gång är forskaren öppen för eventuella nya upptäckter och vidgade kunskaper, som leder till att frågeställningarna förändras under intervjun, vilket leder till att forskaren ställer följdfrågor för att erhålla ett mer komplett svar. I intervjun med intervjuperson A ställdes frågor, som inte fanns med i intervjuguiden för att erhålla ett bredare svar från intervjupersonen, detta kan ses i intervjun med person A (2007-12-14).

För att komplettera de empiriska data vi erhöll från lärarna med elevernas uppfattningar om Skola24 valde vi att genomföra en enkätundersökning med eleverna. Genomförandet av en intervju med lärarna är betydelsefull, då den syftar till att komplettera resultatet som erhålls från eleverna samt att se om deras uppfattningar om systemet överensstämmer med varandra. Denscombe (2000) förespråkar användandet av metodtriangulering. Det är ett angreppssätt för att undersöka samma sak med olika metoder. Där en kombination av intervjuer,

observationer och dokumentationsanalys låg till grund för att angripa forskningsfältet. Vi använder oss av tre angreppssätt för att angripa forskningsfältet har vi haft detta i åtanke när vi använde oss av två, intervjuer och enkätundersökning för att gripa sig an forskningsfrågorna. På så sätt ökar vi validiteten i studien eftersom undersökningen mäter olika delar av samma sak (Denscombe, 2000). Enkätundersökningen lämnar utrymme för eleverna att själva beskriva sin situation och de tankar som speglar deras uppfattningar om systemet, eftersom enkäten innehåller öppna frågor, vilket innebär att respondenten inte får några svarsalternativ, utan får svara med sina egna ord (Rosengren & Arvidsson, 2002). Respondenterna kan då med egna ord redogöra för hur systemet påverkar dem.

3.2 Tillvägagångssätt

Innan intervjuerna påbörjades och enkäterna strukturerades var det viktigt för oss att skaffa värdefull kunskap om det ämne vi vill belysa i vår studie. Litteraturen erhöll vi genom tryckt litteratur och artikelsökningar med hjälp av Lunds Universitets artikeldatabas ELIN och Lunds Universitets kursbiblioteks sökdatabas LOVISA. Sökorden vi använde oss av var integritet, informationssystem och etiska begrepp inom elektronisk kommunikation. Internet har också använts som källa för att söka information om informationssystemet Skola24, dess funktioner och systemets huvudsakliga syfte.

Syftet med litteraturinsamlingen var att ta fram ett teoretiskt ramverk för att undersöka våra frågeställningar och strukturera en intervjuguide och enkät utefter detta ramverk. När vi hade fastställt våra undersökningsfrågor kunde vi påbörja genomförandet av vår enkät och intervjustudie med lärarna och eleverna.

Eftersom det år 2006 fanns 3762 gymnasieelever i Lunds kommun var det inte möjligt för oss att samla in data om hela denna population (SCB, 2006). Vi valde istället att avgränsa oss, först gjorde vi en avgränsning i val av skolor. Vi kontaktade rektorerna på de fyra skolorna, Spyken, Katedralskolan, Polehemskolan och Vipan i Lunds kommun via telefon och via e-post. Katedralskolan och Spyken var de enda skolorna som var intresserade av att delta och av den anledningen utslöts de två andra skolorna. En av anledningarna till valet av dessa skolor var att de är belägna i centrala Lund, vilket gör att de geografiska avstånden minskas, vilket i sin tur underlättade studiens genomförande. Bryman (2001) anser att genomförandet av undersökningen underlättas då det geografiska avståndet minskar, eftersom forskarna i annat fall skulle behöva göra långa resor för att täcka alla Sveriges gymnasieskolor, vilket både tar tid och medför stora kostnader.

Båda enkätundersökningarna genomfördes med lärarnas samtycke vid olika tidpunkter. Enkäten utfördes på 15 - 18-åringar, totalt utfördes 47 enkäter på två klasser. Intervjun genomfördes med en lärare från respektive skola. De intervjuade lärarna var klassföreståndare för de elever som ingick i enkätundersökningen. Det var viktigt att lärarna vi intervjuade var ansvariga för eleverna som vi utförde

enkätstudien på, detta för att erhålla en så komplett bild som möjligt, då vi kan jämföra lärarnas svar med elevernas. Men även för att utreda de underliggande känslorna, som eleven bär på och som inte uppmärksammats av läraren samt för att ta reda på vilka faktorer som lärarna ansågs påverka. Med underliggande känslor menar vi att vi vill försöka få fram eventuella tankar och känslor som systemet Skola24 kan ha framkallat hos eleverna, vilket vi avsåg ta reda på med hjälp av de öppna frågorna. Vi genomförde enkätstudien (ca 10 min) samt intervjun (ca 15 min) under samma vecka. Lärarna valdes ut då vi tog kontakt med rektorerna på respektive skola, som i sin tur gav oss namn på lärare som kunde vara intresserade av att medverka i undersökningen. De lärarna som visade intresse fick medverka i undersökningen tillsammans med den klass som läraren ansvarade för. Enkätundersökningen och intervjun genomfördes i samtid.

3.2.1 Enkät

Vi valde att använda oss av enkäter för att undersöka upplevelserna kring Skola24 hos målgruppen, i det här fallet eleverna. Vi valde att göra en enkätundersökning med ett begränsat antal elever eftersom en enkätundersökning med alla elever skulle vara alltför tidskrävande (Kvale, 1997). Med alla elever syftar vi i vår studie till alla elever i lunds kommun. En standardiserad men strukturerad enkätundersökning användes, som innehåller öppna frågor. Användning av öppna frågor, dvs. utan svarsalternativ, är ett sätt för att få fram elevernas underliggande tankar och upplevelser som vi vill belysa i vår studie. Vi använder oss av bundna frågor för att komplettera svaren från de öppna frågorna och på så sätt underlätta bearbetningen av den insamlade data vi erhåller från de öppna frågorna. En kritik mot öppna frågor är att de bäst kommer till sin rätt vid intervjuer som bygger på faktisk interaktion mellan intervjuaren och den intervjuade. Det krävs det oftast en social situation för att den svarande ska finna det värt mödan att med egna ord avge ett fullödigt svar (Rosengren & Arvidson, 2002). Vi är medvetna om detta i vår studie och har därför valt att kombinera de öppna frågorna med slutna frågor som gör att vi får mer uttömmande svar från respondenterna.

Vi har valt att använda oss av gruppenkäter eftersom det enligt Trost (2007) är vanligt förekommande i skolor då respondenterna är samlade på en och samma plats. Vid dessa tillfällen kan den som ansvarar för distributionen och insamlandet av enkäterna svara på frågor som kan uppkomma. Detta inträffade även i vårt fall, när eleverna stötte på eventuella problem eller inte förstod frågorna kunde vi hjälpa dem att förklara frågan på ett annat sätt så att de lättare kunde förstå innebörden. Vid genomförandet av en gruppenkät är det viktigt att personen eller personerna som genomför studien motiverar respondenterna att svara på frågorna och att göra det på ett tillfredställande sätt (Trost, 2007). Innan vi genomförde enkätundersökningen valde vi att informera eleverna om syftet med undersökningen och hur de skulle gå tillväga för att svara på frågorna. Vi krävde endast ett svar på varje fråga, fler svarsalternativ var inte tillåtna. Vi var personligen närvarande under hela enkätundersökningen för att svara på eventuella frågor om det fanns oklarheter.

För att motivera eleverna att svara på enkäten bjöd vi på pepparkakor och ett glatt humör. Enkäten syftar till att ge svar på vår frågeställning, hur eleverna upplever Skola24 samt hur de känner sig påverkade av informationssystemet

Enkäten, se bilaga 2 är uppbyggd på vårt teoretiska ramverk, där fråga 1, 2, 3, 4, 6, 7 och 8 försöker besvara vår första forskningsfråga, som handlar om användningen av systemet. I dessa frågor är vi intresserade av att ta reda på om eleverna känner till systemet och har kännedom om hur systemet används av lärare och elever. Fråga 5 respektive frågorna 9-17 försöker besvara vår andra forskningsfråga som syftar till att beskriva hur eleverna upplever att de påverkas av informationssystemet Skola24.

3.2.2 Enkätpreferenser

Anledningen till att vi väljer att ha en fyrgradig skala beror på att få eleverna tänka till och undvika det neutrala valet, vilket innebär att lägga sig i mitten på exempelvis en femgradig skala, där det neutrala valet i det avseendet skulle vara tre. Detta kan dock bidra till en begränsning av resultatet från svarsalternativen, eftersom vi utesluter en bredare valmöjlighet. Vi valde att inte ta med svarsalternativen *vet ej* eller *vill inte medge svar* dels för att undvika bortfall och för att tvinga eleverna att tänka efter (Oates, 2006). Detta ledde i vissa fall till bortfall då elever fyllde i flera svarsalternativ. Bortfallen berodde även på slarvigt ifyllda enkäter, vilket innebär att svaren var oläsliga eller otydliga.

3.2.3 Intervjun

Vi har valt att använda oss av en semistrukturerad intervjuguide som ger intervjupersonen möjlighet att beskriva sin värld. Vid genomförandet av en semistrukturerad intervju finns det möjlighet under intervjusamtalet att även ställa frågor som ligger utanför intervjuguiden, vilket kan leda till förändring gällande frågornas form och ordningsföljd, för att följa upp svaren och berättelserna från den intervjuade. Forskaren är intresserad av att lära sig av den intervjuade under ett öppet samtal där kunskap utvecklas genom en dialog (Kvale, 1997). Innan intervjun tar sin början är det viktigt att den intervjuade får en bakgrund till intervjun och syftet med den. Även efter intervjun är det viktigt att genomföra en uppföljning. Den intervjuade får då tillfälle att uttrycka sina egna reaktioner och ställa eventuella frågor om intervjun. Intervjun är konfidentiell och intervjupersonen intervjuas endast om den samtycker till intervjun. Intervjuguiden vi framställt beskriver ett tematiskt tillvägagångssätt där frågorna relateras till ämnet för intervjun, de teoretiska föreställningarna ligger till grund för undersökningen och den slutgiltiga analysen (Kvale, 1997). Av den anledningen har vi valt att dela upp intervjuguiden i tre ämnesdelar eftersom Kvale (1997) anser att forskaren bör utforma två intervjuguides, en som beskriver studiens forskningsfrågor och en som utformas utefter forskningsfrågorna till dynamiska intervjufrågor. Dessa teman är: *Skola24's användning, integritet och kontrollbegreppet*. Dessa teman har sammanställts efter vår

teoretiska referensram. Kvale (1997) hävdar att utförandet av tematiska frågeställningarna bidrar till en mer strukturerad intervjuguide. De framtagna intervjufrågorna följer i sin tur ett dynamiskt utformande, vilket innebär att frågorna skapar ett samspel mellan respondenten och intervjuaren (Kvale, 1997). I detta avseende har vår intervjuguide ett specifikt syfte och en specifik struktur, som krävs för att guiden ska behandla det vi vill ha svar på.

För att fånga lärarnas upplevelser av systemet och hur systemet nyttjas, samt hur systemets kontrollfunktioner behandlas valdes tre teman ut (se Tabell 3.1). I Tabell 3.1 presenteras även de intervjufrågorna som utformades efter dessa tre teman. Intervjuguiden finns presenterad i sin helhet i Bilaga 1.

Tabell 3.1 Intervjuguide

Teman	Intervjufrågor
Frågor om Skola24 användning	Hur sker användningen av Skola24? Hur fungerar skolans frånvarorapporteringssystem? Vilka funktioner använder ni i Skola24? (Frånvaro24, Omdöme24) Hur sker närvarorapporteringen i systemet? Hur ofta sker detta?(direkt efter lektion, slutet av veckan) När och hur sker omdömeshantering?(efter varje lektion, varje vecka, kvartal, årsrapport)
Frågor gällande integritet	Hur ger du omdöme till en elev som inte varit regelbundet närvarande på dina lektioner?
Frågor gällande kontrollbegreppet	Hur noga är du att ta närvaro på lektioner? Hur går du tillväga, om en elev inte är regelbundet närvarande på dina lektioner? Även om eleven är över 18 år? Vad gör du om elevens beteende inte förändras? Vilka åtgärder vidtar du då? Tror du att Skola24 påverkar elevernas beteende positivt gällande ogiltig frånvaro? Känner du till elevernas kryphål för att inte bli påkomna när de ej närvarar på dina lektioner? Hur ofta sker rapporteringen av frånvaro och omdöme till målsman?

Nedan presenteras de frågor, som vi anser kräver ett förtydligande och en förklaring.

Hur ger du omdöme till en elev som inte varit regelbundet närvarande på dina lektioner?

Hur ofta sker rapportering av frånvaro och omdöme till målsman?

Ordet *ofta* är ett ord som kan vara svårt att tyda och kan uppfattas som oklart, uttryckssättet är mångtydigt. Enligt Bryman (2001) bör ord som "ofta" och "regelbundet" undvikas, som mått på hur ofta något förekommer, eftersom respondenterna har skilda referensramar. Dock anser vi att ordvalet inte påverkar vår studie eftersom det i en kvalitativ studie går att förtydliga frågan under intervjuens gång och svaren erfordrade inte ett mätbart värde (Kvale, 1997). Vid en kvantitativ undersökning hade det varit betydligt svårare att definiera enkätfrågan. Vi anser dock att en förtydligande av ordet ofta borde ha angivits, vilket upptäcktes i ett sent skede.

3.2.4 Population och urval

Vi har som vår population valt att använda oss av två klasser som består av gymnasieelever på två skolor i Lunds kommun. Vi är medvetna om att, eftersom vi endast valt två skolor i Lunds kommun, inte kan generalisera våra resultat för alla gymnasieelever som studerar i Lunds kommun. De skolor vi har studerat är Spyken och Katedralskolan, vilket innebär att vi har utslutit två av fyra skolor i Lunds kommun. Vår population grundar sig på att de skolor vi har valt använder sig av Skola24 och eleverna som studerar vid dessa skolor är i sin tur intressanta studieobjekt.

I vår population ingår även den handledare och/eller lärare som undervisar de elever vi har genomfört vår enkätundersökning på. Detta val av population grundar sig på att vi vill komplettera den information vi erhåller från eleverna med lärarnas svar, samt för att se om deras uppfattningar om systemet överensstämmer med varandra.

Vid insamling av data via en enkät är det av betydelse att på ett rättvisande sätt kunna använda informationen till att uttala sig om hela populationen. För att kunna göra dessa uttalanden krävs först och främst ett statistiskt representativt urval. Med det menas att var och en av de utvalda motsvarar eller representerar en del av populationen på ett sådant sätt att urvalet är en miniatyr av populationen. I det avseendet representerar de alla de andra gymnasieeleverna (Trost, 2007).

Studiens urvalsram påminner om den urvalsram som härstammar från slumpmässiga urval (Trost, 2007; Bryman, 2001). En enkätundersökning på alla gymnasieelever i Lunds kommun skulle bli alltför dyrbar och komplicerad. Inte heller finns det några förteckningar om dem på riksnivå som kan användas som urvalsram för ett enkelt slumpmässigt urval. Därför har vi slumpmässigt valt ut två gymnasieklasser inom skoldistriktet Lunds kommun från två olika skolor. Vi är medvetna om att dessa inte representerar populationen.

3.2.5 Bearbetning av data

Vi har valt att använda oss av SPSS 15.0 for Windows, som hjälpmedel för att bearbeta insamlad data. Eftersom SPSS är ett genomtänkt statistikprogram och det finns på de flesta universitet och högskolor visar det att programmet är relevant att använda vid en liknande studie som vår (Djurfeldt, 2003). Programmet är lätt att förstå och inte allt för avancerat att använda med hjälp av Djurfeldts (2003) bok. Eftersom vi använde oss av öppna frågor tillsammans med slutna frågor i vår enkätundersökning kan det vara svårt att bearbeta data vi erhöll från de öppna frågorna. Men vi fann att så inte var fallet. Eftersom frågorna är inriktade på ett specifikt ämne och många av frågorna är svåra att sväva ut från, kunde vi ta fram upp till 4-6 ämneskategorier avseende de olika öppna frågorna som eleverna hade valt som svar på frågorna. Med hjälp av SPSS kunde vi genomföra detta på ett smidigt sätt. Vi ökade även tillförlitligheten och jämförbarheten med bundna svarsalternativ i samband med den öppna frågan. På så sätt underlättades även bearbetningen av materialet. Även fast vi vet att de bundna frågorna kan innebära en fara för validiteten i det avseendet att de erbjudna svarsalternativen är våra egna och den svarande kanske inte alls tänkt i de banorna. Vi är medvetna om detta men anser att detta inte är något problem eftersom de öppna frågorna är klara och tydliga inom sitt ämne. De bundna frågorna syftar enbart till att komplettera de svar vi erhåller från den öppna frågan (Rosengren & Arvidsson, 2002).

3.2.6 Intervjuernas genomförande

De båda intervjuerna genomfördes på respektive skola i ett avskilt rum. Intervjuerna spelades in med hjälp av en bandspelare. Detta för att vidare stärka arbetets reliabilitet (Bryman, 2001).

3.2.7 Kodning av enkäter

Materialet kodades med hjälp av ett kodningsschema (bilaga 5) där de öppna frågorna förseddes med kategorier. Detta gjorde vi via en s.k. listing, där vi gick igenom alla enkäter och frågorna med öppna svar och förtecknade svaren i en lista. Detta bidrog till att vi fick en bra överblick över de öppna svaren vilket sedan hjälpte oss att kategorisera dem. Svaren i de öppna frågorna strukturerades i kategorier som vi i sin tur översatte till siffror, vilka vi i sin tur förde direkt in i datorn. Detta skedde även med de slutna frågorna där kryssmarkeringarna också översattes till siffror. De slutna frågorna var lättare att bearbeta då svaren var begränsade och inte behövde tolkas. Siffrorna sammanfattade vi sedan i ett kodningsschema vilket bidrog till en mer överskådlig blick av hela vår undersökning. Det faktum att vi kodade materialet ifrån enkäterna leder också till att svaren kan behandlas konfidentiellt och att svaren ifrån samtliga respondenter kan ses i bilaga 5. Detta gör det möjligt för läsaren att själv kontrollera att värden i presentationen är korrekta (Rosengren & Arvidsson, 2001).

Att överföra rådata till tabeller och diagram gör vi för att på ett enkelt sätt analysera undersökningsmaterialet och för att göra deskriptiv data begriplig. (Backman, 1998; Denscombe (2000). Enligt Denscombe (2000) är en av fördelarna med tabeller deras flexibilitet, de kan användas på nästan all typ av numerisk data. Vi kommer därför på ett enkelt sätt analysera undersökningsmaterialet och presentera frågorna i tabeller och om vi bedömer att frågan blir lättare att förstå så kommer vi också att presentera denna via ett stapeldiagram. Detta gör vi för att resultatet skall kunna avläsas på ett enkelt sätt och för att läsaren skall kunna få en bra överblick över svaren. Stapeldiagram är enligt Denscombe (2000) ett effektivt sätt att presentera frekvenser på ett visuellt tydligt sätt som är enkelt att avläsa. Vi kommer att presentera våra svar i absolutfrekvens. Detta för att procenttal kan vara missvisande om urvalsgruppen är liten (Kröner, 2005). Då vår urvalsgrupp endast har 47 respondenter anser vi att det är bättre att använda sig av absolutfrekvens.

3.2.8 Etik

Ryen (2004) och Kvale (1997) anser att det är viktigt att hålla sig till ett etiskt förhållningsätt vid forskning. Enligt Ryen (2004) och Kvale (1997) bör forskaren hålla sig till vissa riktlinjer. Dessa riktlinjer är *Informerat samtycke* och *Konfidentialitet*.

Informerat samtycke - Innebär att forskaren skall informera respondenterna om undersökningens generella syfte och vilka risker och fördelar denna för med sig. Informerat samtycke innebär också att forskaren måste meddela respondenterna att undersökningen är frivillig och att dessa när som helst skall kunna dra sig ur. (Ryen, 2004; Kvale, 1997)

Konfidentialitet - Innebär att privat data som kan identifiera respondenterna inte kommer att redovisas. Om privat data som kan innebära exponering av en persons identitet skall redovisas måste denna information godkännas av respondenten. Att skydda respondenters integritet genom att förändra namn och identifierande drag är ett viktigt inslag vid redovisning av intervjuer. (Ryen, 2004; Kvale, 1997)

Vi utförde våra empiriska undersökningar med dessa riktlinjer i åtanke. Vi informerade således samtliga deltagare, både intervjupersoner och enkätrespondenter, om vad deras medverkan innebar. Dessutom informerade vi i samband med enkätutdelningen och intervjutillfällena om undersökningens syfte.

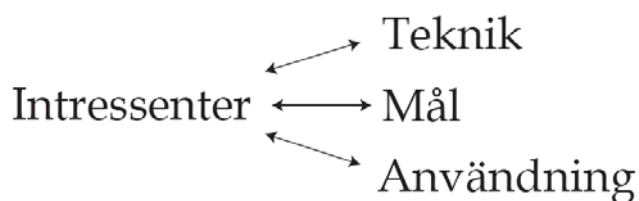
För att uppfylla kravet om konfidentialitet har vi bytt ut och tagit bort alla identifierande kännetecken i intervjuerna. I intervjutranskriptionerna har dessutom namn och övriga identifierande attribut ersatts. Vi anser oss inte ha samlat in några kännetecknande personuppgifter från enkäterna.

4. Empiri

Detta kapitel har för avsikt att presentera resultatet av metodgenomförandet. För att bidra till en ökad förståelse för Skola24 har vi utformat en översiktsmodell av systemet, med fokus på dess intressenter. Därefter redovisas en sammanfattning av de genomförda intervjuerna med lärarna samt en presentation av de väsentligaste resultaten från enkäterna.

4.1 Översiktmodell Skola24

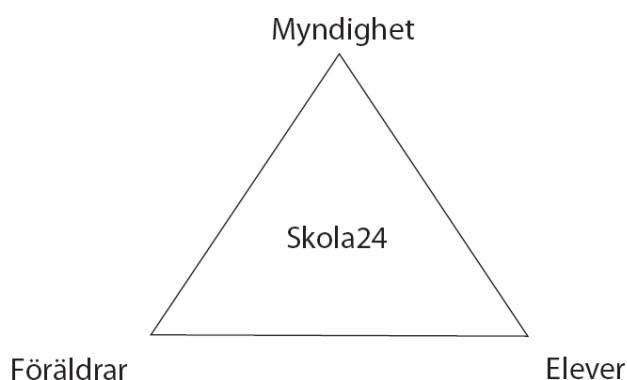
Översiktsmodell 4.1

Figuren är en översikt av systemet Skola24, där de fyra aspekterna representerar Skola24s som en helhet. Pilarna beskriver ett samband mellan de olika aspekterna med utgång ifrån intressenterna. Beroende på vilken intressent som använder systemet förändras i sin tur de olika aspekterna. Exempelvis lärarens mål med systemet är att dokumentera och tillgodose elevens behov samt tekniken och användningen förändras vid byte av intressent. Tekniken påverkar i sin tur användningen och uppbyggnaden av systemet. Denna bygger på målet som de olika intressenterna har av systemet. Detta skapar en beroenderelation mellan de olika aspekterna.

Syftet med modellen är att skapa en bild av Skola24 och dess vitala aspekter. Dessa identifierades med hjälp av information ifrån Nova Software om systemet och deras preferenser, samt ifrån den statliga utredningen genomförd av Malmö stad (Nova Software, 2007; Malmö stad, 2006). Vid intervju och enkätundersökningen uppkom dessa vitala aspekter. Alla dessa områden har en koppling till varandra och tillsammans skapar de en beskrivande modell av Skola24. De aspekter vi identifierar och anser viktiga är; *Intressenter*, *Mål*, *Teknik* och *Användning*.

4.1.1 Intressenter

Intressentmodellen för Skola24 innehåller tre huvudgrupper, *myndigheter*, *föräldrar* och *elever*. Alla dessa grupper har olika syften och får ut olika förtjänster ifrån systemet. Myndighet består av lärarna och myndigheter. Anledningen till att lärarna är representerade i gruppen myndighet beror på att lärarna är statligt anställda. Lärarnas uppgift är att se till att rapportera in den ogiltiga frånvaron och motivera eleverna att sköta sig. Myndigheterna kontrollerar att skolorna hanterar administrationen korrekt och att de elever som har stor andel ogiltig frånvaro inte får studiebidrag via Centrala Studiestödsnämnden (CSN). Det ligger också i myndigheternas intresse att se till att eleverna följer lagen om obligatorisk skolgång, som innebär att skolgång är obligatorisk för alla barn mellan 7-16 år (Skollag 1985:1100).

Intressentmodell 4.2

Figuren representerar de olika intressenterna av Skola24. Modellen är baserad på intervjuer, enkätsvaren och litteraturgenomgången.

Föräldrarnas intresse är att öka kommunikationen med skolpersonalen via Skola24. Skola24 bidrar till ökad dokumentation via frånvarorapporter osv. som sedan skickas hem till föräldrarna. Detta gör dem medvetna om deras barns situation i skolan samt det uppstår en diskussion i hemmet.

Elevernas intresse är att på ett smidigare sätt erhålla information från skolpersonalen via Skola24 samt använda de olika funktionerna som att rapportera sin egen frånvaro etc.

4.1.2 Mål

Det finns flera utstakade mål med Skola24, vilka förändras beroende på intressenten. Ett mål med systemet är att underlätta skoladministrationen vid rapportering av närvaro, hantering av ogiltig frånvaro och schemaläggning. Ett övergripande mål med systemet är att minska den ogiltiga frånvaron med hjälp av ökad dokumentation och kontroll. Detta leder också till att Centrala Studiestödsnämnden (CSN) får en bredare syn över vilka som borde och inte borde få utbetalt studiebidrag. Elevernas mål med systemet är att själva kunna kontrollera sin frånvaro samt för myndiga elever att lättare rapportera in sin frånvaro via systemet.

4.1.3 Teknik

Skola24 innehåller flera tjänster bl.a. Frånvaro24 och Omdöme24. Systemet innehåller en webbapplikation som är uppbyggd av Webservice teknik och XML från vilken intressenterna hämtar och läser data. Databasen är uppbyggd av Microsoft SQL Server. Merparten av programmet är skriven i C# (Nova Software, 2007).

4.1.4 Användning

För att förklara användningen av Skola24 kommer vi använda oss av användningsfall. Detta för att lättare beskriva de scenarier som kan uppkomma vid användning av systemet. Detta är inte till för att identifiera metoder eller funktioner i programvaran utan för att ge läsare en större inblick i hur systemet fungerar. Användarfallen vi presenterar i bilaga 7 är hämtade från Nova Software och är utvecklarnas eget sätt att beskriva systemet. För att få en bättre överblick om Skola24 funktioner bifogas det mockups i bilaga 8.

4.2 Lärarnas användning av Skola24

Både intervjuperson A och B ansåg att informationssystemet fungerade bra i praktiken. Intervjuperson A anser dock att det finns problem med systemet. Ibland kan det vara svårt att veta om det är giltig eller ogiltig frånvaro det handlar om när en elev inte närvarar på en lektion. Detta eftersom det kan komma fram i efterhand att det var giltig frånvaro och de har betraktat det som ogiltig frånvaro när de förde in det i systemet. I det fallet går det inte att gå tillbaka i systemet och ändra det i efterhand. All giltig frånvaro måste rapporteras i förtid.

Intervjuperson B beskrev hur användning av Skola24 sker genom att logga in i systemet där det sedan finns en lista över den klass han har haft lektion med och där finns möjligheten att föra in närvarorapporteringen i systemet. Om någon har föranmält frånvaro är denna rödmarkerad i systemet (Intervju med person B, 2007-

12-11). Både intervjuperson A och B är ense om att det är handledarens uppgift att ta tag i frånvarorapporteringen för att se om deras klass har för mycket frånvaro.

Båda respondenterna använder sig endast av funktionen Frånvaro24 där de skriver in orsaken till frånvaron dvs. ogiltig, ledighet och sjukanmälan. Ingen av respondenterna har kommit i kontakt med Omdöme24. Eftersom ingen av respondenterna använder sig av Omdöme24 i systemet får vi istället ta hänsyn till hur omdömeshantering hanteras enligt deras policys, men även se hur det överstämmer med elevernas sätt att se på hanteringen.

Enligt intervjuperson A sker rapporteringen av frånvaro och omdömeshantering till målsman varje termin. Omdömeshantering sker med hjälp av utvecklingssamtal som inträffar en gång per år. Men enligt A sker det även kontinuerligt mellan elev och lärare för att eleven hela tiden ska hålla sig uppdaterad om sin studiesituation. Intervjuperson A anser även att detta inte går att säkerställa för alla lärare men det är så A beskriver sin arbetssituation. Enligt A baseras omdömet på hur eleverna presterar i det ämnet de undervisar eleven i. En handledare för en grupp baserar även omdömet på det sociala och hur eleverna fungerar i hemmet etc. Intervjuperson A berättar även om ett nytt projekt som skolan har startat, där eleverna träffar tre olika lärare som de har i tre olika ämnen. Syftet med dessa möten är att eleven skall få sitt omdöme presenterat av lärare i respektive ämne. Om mentorn ska presentera omdömet från en annan lärare blir den informationen andrahandsinformation, därför är det lättare för både eleven och läraren om de kan prata sinsemellan. Enligt A kan en elev alltid begära s.k. betygsamtal med en lärare. Detta innebär att en elev vid vilken given tid under utbildningen kan begära att få prata om sitt betyg med läraren.

Enligt intervjuperson B sker omdömeshantering med hjälp av utvecklingssamtal ca 2 gånger per termin. De flesta myndiga eleverna är inte intresserade av att medverka på utvecklingssamtalen däremot är detta mer intressant för förstaårselever.

4.2.1 Ur en lärares vinkel

I dessa kapitel kommer vi presentera hur lärarna dokumenterar eleverna i systemet och hur de går tillväga för att bibehålla kontroll gällande ogiltig frånvaro.

4.2.1.1 Lärarens kontroll över ogiltig frånvaro

Båda respondenterna anser att de är relativt bra på att ta närvaro på lektionerna.

”Det försöker jag alltid göra och ibland missar man ju det och då försöker man komma ihåg”
(Intervju med person A, 2007-12-14)

”Jag tar närvaro ca 80-90% av lektionerna, det fungerar oftast så att när eleverna sitter i salen så överblickar man vilka som är här eller inte. Man kör en snabbhuvudräkning av vilka som

är där eller inte, det är ju ofta så att det är någon elev man håller extra koll på” (Intervju med person B, 2007-12-11)

Men som citaten ovan beskriver får läraren helt enkelt förlita sig på sitt eget minne vid närvarorapportering.

Intervjuperson A tar en snabb överblick över klassrummet för att se vilka elever som är där. A anser att eftersom han har ämnen som är stillasittande finns det alltid tillfälle att svepa med blicken och hålla reda på alla som är där. A hävdar också att det kan vara svårare för en lärare i andra mindre stillasittande ämnen att hålla reda på eleverna och i det avseendet är det svårare att veta vilka som är där eller inte. A anser även att elevgrupperna inte är större än att läraren kan minnas alla som var där eftersom det finns tid att kommunicera med alla.

När de fick frågan om hur noga de är med närvarorapporteringen ansåg båda att de oftast förde in närvarorapportering i systemet vid arbetsdagens slut.

”Som jag sa förut, jag tar närvaro på mina lektioner ca 80-90%, detta kan man få svart på vitt i siffror om man vill ifrån systemet. Då kan man se hur noga man varit haha, Annars så brukar jag skriva in närvaron i Skola24 ungefär i slutet av varje dag, om det inte är mycket att göra då kan det bli så att man tar det varannan dag eller i slutet av veckan. Men om jag hinner så sker det i slutet på dagen.” (Intervju med person B, 2007-12-11)

Jag brukar göra det i slutet av dagen, eller föregående dag, det är sällan det tar längre tid än så. (Intervju med person A, 2007-12-14)

Båda respondenterna medgav dock att de ibland kan förekomma försumlighet vid närvarorapporteringen i systemet.

När respondenterna fick frågan om hur de går tillväga om en elev inte närvarar på deras lektioner skilde sig svaren en aning.

”Då om jag är mentor för en klass, så får jag in en rapport och så får man reda på det på olika möten. Det första vi gör efter detta är uppdagat är att prata med eleven. Utgångspunkten här är att få eleven medveten om att vi övervakar den. Jag brukar köra en punktmarkeringsstrategi, man pratar helt enkelt med eleven och säger att man lägger extra fokus på den och att man inte låter frånvaron gå obehindrat förbi. Det är viktigt för oss vuxna att visa att vi bryr oss. Det är oftast så i klasser att man kan strunta i 90 % av eleverna då dem sköter sig, medan det är ett fåtal man måste lägga extra fokus på.” (Intervju med person B, 2007-12-11)

”Det beror ju på hur lång tid, är det någon elev som har varit borta mer än en vecka börjar man ju undra vad som har hänt, men här så, brukar de flesta eleverna komma regelbundet och det kan ju vara att det kan vara lite ströfrånvaro här och var och det brukar vi inte göra så mycket åt. Och om en elev har varit borta mycket har det redan gått vägen via elevrådskonferenser och så där så man har redan gjort det.” (Intervju med person A, 2007-12-14)

Intervjuperson B ansåg att de inte låter någon frånvaro gå obehindrat förbi medan intervjuperson A hade en mildare syn på det och ansåg att de inte gjorde så mycket åt lite ströfrånvaro. Intervjuperson B ansåg även att det i huvudsak går att strunta i

90 % av eleverna eftersom de sköter sig och lägger därför all fokus på de resterande eleverna.

För att få bukt med elevernas beteende gällande återkommande ogiltig frånvaro tar båda respondenterna kontakt med elevernas målsman om eleverna är omyndiga. Intervjuperson B skickar hem ett utdrag från Skola24 för underskrift. Det är ett sätt att få föräldrarna involverade. Intervjuperson A beskriver att de först går via rektorn och kallar föräldrarna till ett möte för att på så sätt involvera föräldrarna. Om eleven är myndig är det eleven själv som blir kontaktad av läraren och enligt intervjuperson A även kontaktad via rektorn på skolan. Om eleven är myndig får denne skriva på utdraget ifrån Skola24 själv och de behöver inte gå via föräldern.

Intervjuperson A menar att läraren måste ta kontakt med den myndige eleven och berätta för den vilka konsekvenser dennes handlande får i form av indraget studiebidrag och dylikt. Enligt A kan de inte agera i större utsträckning om eleven är myndig. En frånvarorapportering skickas till rektorn och sedan vidare till den myndiga elevens adress i dennes namn. Till omyndiga elever skickas denna rapport till vårdnadshavaren.

Om det är en elev som ständigt har hög frånvaro tar den ansvarige läraren enligt A även kontakt med kurator. A anser att när alla dessa personer är involverade kan de som lärare inte göra så mycket mer och frånvarohanteringen ligger på någon annans ansvar.

Respondenterna är överens om att Skola24 har påverkat elevernas beteende positivt gällande ogiltig frånvaro.

”Ja det tror jag, man får eleverna att inse exakt hur mycket de har varit borta, man skriver ut ett utdrag ur systemet där den ogiltiga frånvaron är rödmarkerad, oj då! Är det så här mycket? Med överblicken får man eleven att se hur mycket den egentligen varit borta. Annars tror jag det lätt kan uppfattas som en lektion här en lektion där och då är det ej medvetna att det finns.” (Intervju med person B, 2007-12-11)

Intervjuperson A hävdar precis som intervjuperson B att eleverna får upp ögonen för hur mycket frånvaro de verkligen har med hjälp av utskrifterna från Skola24. Det är oundvikligt att föräldrarna blir medvetna och att eleverna diskuterat sin frånvaro hemma. A anser att när utskicket kommit i föräldrarnas hand har A märkt att eleverna i sin tur uppvisat en mer regelbunden närvaro.

På frågan om lärarna känner till elevernas kryphål för att inte bli påkomna när de inte närvarar på deras lektioner erhöll vi helt skilda svar. Intervjuperson B kände inte till några kryphål och denne uttryckte sig på följande vis:

”Nej, jag tror det är svårt för eleverna att undkomma det, svårt fysiskt att hitta en 'stand in' som ser ut precis som en själv och sitter på dennes plats under lektionen.” (Intervju med person B, 2007-12-11)

Intervjuperson A påstår att han känner till elevernas kryphål och att eleverna sjukanmäler sig för att slippa ogiltig frånvaro även om de är sjuka eller inte. A påstår att för att inte bli påkomna drar eleverna en vit lögn och ber sin kamrat att tala om för läraren att de är på begraving eller dylikt för att få giltig frånvaro. Men om detta

inte går igenom ber de elevhandledaren om ledigt och då tar elevhandledaren kontakt med den läraren som inte godkände ledigheten, vilket brukar resultera i att det oftast finns två versioner av historien och inser sedan hur det verkligen ligger till.

A menar att om en elev vill vara ledig en specifik dag måste denne ansöka om ledighet och för att ansöka om ledighet behöver eleverna som inte är myndiga vårdnadshavares underskrift. Då måste denne som lärare förlita sig på att eleverna inte förfalskat ansökan utan utgå från att eleven är pålitlig, tills motsatsen är bevisad.

4.2.1.2 Lärarens bedömning av eleverna

På frågan om hur en lärare ger ett omdöme till en elev som ej är närvarande på dennes lektioner erhöll vi likartade svar. Intervjuperson B hävdar att det finns skillnader på hur lärare från olika ämnesområden betonar vad som är viktiga aspekter inom ett omdöme. Han uttalar sig på följande sätt:

”Det beror lite på vilket ämne det gäller, om man har närvaro som ett betygskriterium, exempelvis om det är viktigt att delta i diskussioner i ämnen som samhällsvetenskap osv. Där man förväntas att diskutera ämnet. I matte är det snarare viktigt för betyget att klara hänga med och klara proven. Där är det inte lika viktigt delta i diskussioner och närvaron är på så vis inte ett betygskriterium i lika hög grad. Bara man hänger med och förstår.” (Intervju med person B, 2007-12-11)

Intervjuperson A betonar istället dessa aspekter när han bedömer en elev som inte varit närvarande tillräckligt på dennes lektioner:

”Det är lite svårare, då om någon lyckas få betyget IG så måste man alltid varna innan man sätter betyget. Och då har vi att vi skickar hem en IG varning skriftligen, så den får dem ju. Men är de borta för länge så ringer vi ju och söker dem. Och då kanske det har gått en vecka eller två eller något sådant där.” (Intervju med person A, 2007-12-14)

Intervjuperson A hävdar här att betygskriteriet baseras på de provresultat, som eleven erhåller från just det ämnet den blir bedömd i. Men A hävdar även att om en lärare är handledare för en kurs måste denne även se till det sociala, hur eleven har det hemma och liknande när läraren bedömer en elev som inte närvarar på dennes lektioner kontinuerligt. A beskriver att det blir desto svårare att redogöra en rättvis bedömning om eleven. Men i dessa fall slussas eleven alltid vidare till skolsköterskan och kuratorn för att de har bättre kompetens inom de här områdena.

4.3 Enkäter

4.3.1 Presentation av resultatet ifrån enkätundersökningen

Här nedan presenterar vi de frågor vi utifrån vårt syfte och frågeställning har ansett vara viktiga. Frågorna är utifrån de svar som getts och vår litteraturgenomgång

utvalda för att på ett bra sätt representera arbetet och de åsikter som respondenterna uttryckt. Anledningen till resterande frågor inte används i empiri genomgången beror på att det under intervju och enkät genomförandet uppkom att Omdöme24 inte användes av de respektive skolorna. Föräldrarna använde sig inte av systemet i någon stor utsträckning, därför var det inte intressant att bearbeta dessa, sätt ur vår frågeställning. Det empiriska resultatet från enkätundersökningen finns i sin helhet att betrakta i bilaga 4, respektive respondenternas svar i bilaga 6. Den fullständiga enkäten och enkätfrågorna finns att läsa i bilaga 2.

Vi kommer vid varje fråga också presentera de bortfall på frågorna som uppkom. Det finns olika orsaker till bortfallet, exempelvis eleverna har kryssat för fler svarsalternativ, eleverna har lämnat fältet blankt, eller svarat på ett oseriöst sätt. Med ett oseriöst sätt menar vi att eleverna har svarat med bilder eller irrelevant information som ej svarar på frågan.

4.3.2 Sammanfattning av enkäterna

Fråga 1 - Kännedom om Skola24

		Frekvens
Giltiga	Ja	40
	Nej	6
Saknade		1
Total		47

Fråga 1 visar att 40 elever av 47 är medveten om att Skola24 finns medan 6 respondenter inte var medvetna om informationssystemet Skola24. Frågan fick 1 bortfall.

Fråga 3 - Medveten om frånvaron rapporteras i Skola24

		Frekvens
Giltiga	Nej, jag instämmer inte alls	4
	Nej, jag instämmer inte fullständigt	6
	Jag instämmer till en viss grad	12
	Ja, jag instämmer fullständigt	24
Saknade		1
Totalt		47

Tabellen visar att 36 av 47 elever är medvetna om att närvaron rapporteras in i ett frånvarosystem. Frågan fick 1 bortfall.

Fråga 4 - Hur presenteras resultatet från Skola24 till eleverna

		Frekvens
Giltiga	Resultatet i form av presentation från mentorn	3
	Hemskickad frånvarorapport från systemet	17
	Inlogg Skola24 och en hemskickad frånvarorapport från systemet	5
	Får resultatet i pappersform i handen	20
	Ej medveten om hur resultatet presenteras	1
Saknade		1
Totalt		47

Resultatet visar att 20 respondenter svarade att de, *Får resultatet i pappersform i handen*, detta tätt ihop med svarsalternativ 2, *Hemskickad frånvarorapport från systemet*. Frågan fick 1 bortfall.

Fråga 5 - Negativa upplevelser av frånvarorapporteringen

		Frekvens
Giltiga	Ja	15
	Nej	32
Totalt		47

Fråga 5 visar att 32 av 47 respondenter inte upplever några negativa upplevelser av frånvarorapporteringen. Frågan fick inga bortfall.

Fråga 9 - Tänker igenom mina handlingar

		Frekvens
Valid	Nej, jag instämmer inte alls	9
	Nej, jag instämmer inte fullständigt	9
	Jag instämmer till en viss grad	22
	Ja, jag instämmer fullständigt	6
Saknade		1
Totalt		47

Fråga 9 visar att 28 av 47 dvs. en knapp majoritet av respondenterna tänker igenom sina handlingar och är medvetna om att dessa övervakas. Frågan fick 1 bortfall.

Fråga 10 - Är medveten att rapporter om mitt omdöme sker

		Frekvens
Giltiga	Ja	13
	Nej	34
Totalt		47

34 av 47 respondenter är inte medvetna om att rapporter om omdömet sker. Frågan fick inga bortfall. Frågans riktighet är tveksam då rapportering av omdöme i detta fall inte sker via Skola24.

Fråga 11 - Ger omdömeshantering en rättvisbild över prestationen

		Frekvens
Giltiga	Nej, jag instämmer inte alls	4
	Nej, jag instämmer inte fullständigt	18
	Jag instämmer till en viss grad	16
	Ja, jag instämmer fullständigt	1
Saknade		8
Totalt		47

Svarsalternativet, *Nej, jag instämmer inte fullständigt*, tillsammans med svarsalternativ, *Nej, jag instämmer inte fullständigt*, utgör *Nej*, 22 av totalt 47 respondenter. Detta blir en knapp majoritet mot 17 som instämde i frågan. Frågan fick 8 bortfall.

Fråga 15 - Sker skolkningen regelbundet?

		Frekvens
Giltiga	Nej, jag instämmer inte alls	33
	Nej, jag instämmer inte fullständigt	8
	Jag instämmer till en viss grad	2
	Ja, jag instämmer fullständigt	2
Saknade		2
Totalt		47

Svarsalternativet, *Nej, jag instämmer inte alls*, tillsammans med svarsalternativ *Nej, jag instämmer inte fullständigt*, vilka båda utgör *Nej*, utgör 41 av 47 respondenter. Vilket ger ett nej, skolkningen sker inte regelbundet hos en klar majoritet. Frågan fick 2 bortfall.

Fråga 16 - Känner du att Skola24 påverkar dig att ändra detta beteende?

		Frekvens
Giltiga	Nej, jag instämmer inte alls	19
	Nej, jag instämmer inte fullständigt	12
	Jag instämmer till en viss grad	9
	Ja, jag instämmer fullständigt	2
Saknade		5
Total		47

Svarsalternativet, *Nej, jag instämmer inte alls*, tillsammans med svarsalternativ *Nej, jag instämmer inte fullständigt*, vilka båda utgör *Nej*, utgör 31 av 47 respondenter. Vilket leder till att majoriteten av respondenterna inte känner att Skola24 påverkar deras beteende angående skolkning. Frågan fick 5 bortfall.

Fråga 19 - Känner du att du arbetar bättre när du är medveten om att du är kontrollerad av lärare, föräldrar och systemet?

		Frekvens
Giltiga	Nej, jag instämmer inte alls	19
	Nej, jag instämmer inte fullständigt	17
	Jag instämmer till en viss grad	7
	Jag instämmer till en viss grad	3
Saknade		1
Totalt		47

Svarsalternativet, *Nej, jag instämmer inte alls*, tillsammans med svarsalternativ *Nej, jag instämmer inte fullständigt*, utgör ett *Nej*, dvs. 36 av 47 respondenter. Vilket leder till att majoriteten av respondenterna inte känner att de arbetar bättre då de är medvetna om att de är kontrollerade av lärare, föräldrar eller systemet. Frågan fick 1 bortfall.

Fråga 20 - Är du orolig att andra skall få reda på dina resultat? ex betyg eller frånovaro

		Frekvens
Giltiga	Nej, jag instämmer inte alls	27
	Nej, jag instämmer inte fullständigt	12
	Jag instämmer till en viss grad	5
	Ja, jag instämmer fullständigt	3
Totalt		47

Svarsalternativet, *Nej, jag instämmer inte alls*, tillsammans med svarsalternativ *Nej, jag instämmer inte fullständigt*, utgör ett *Nej*, dvs. är 39 av 47 respondenter. Detta visar att respondenterna inte är oroliga för att andra skall få veta deras resultat. Däremot är 8 elever oroliga över att detta skall inträffa.

Frågan fick inga bortfall.

5. Analys och diskussion

Kapitlet avser att diskutera de resultat som har uppkommit vid genomförandet av den empiriska undersökningen. Vi har delat in analysen och diskussionen i tre huvudkategorier, användning av systemet, integritet och kontroll. Detta val föll sig naturligt då litteraturgenomgången, enkäten och intervjuguiden har ett liknande upplägg.

5.1 Användningen av systemet

Resultatet av studien visade att eleverna inte använder sig av systemet i lika stor utsträckning som lärarna. Endast 12 respondenter av 47 ansåg att de använde sig av systemet. Lärarna kommer dagligen i kontakt med systemet när de för in den dagliga frånvaron, även om det i enstaka fall förekommer försumligheter vid rapporteringen så används systemet dagligen (Intervjuperson A, 2007-12-14, intervjuperson B, 2007-12-11). Men även om eleverna ej använder sig av systemet i lika stor utsträckning som lärarna har de väldigt god kännedom om att systemet existerar, hela 41 av 47 respondenter var medvetna om detta faktum. Vi tror att en bidragande faktor till att så fåtal elever sade sig använda systemet kan beror på att inloggningsdelen för elever och föräldrar nyligen implementeras på de respektive skolorna.

Vårt intresse att analysera användningen av systemet utifrån respondentgrupperna grundar sig i att lärarens användning av systemet påverkar elevernas användning av systemet. Om lärarna ej använder sig av systemet på en daglig basis och rutinmässigt för in systemets resultat, som speglar elevernas beteende i skolan, får vi ingen översiktlig bild av elevernas upplevelser av systemet samt deras tankar kring detta. Men eftersom lärarna på dessa skolor i största möjliga grad tar systemet på allvar och följer dess riktlinjer kan vi i det avseendet dra slutsatsen att systemet används för att hjälpa till vid kontroll och dokumentation av elevers beteende. När lärarna är noggranna i det avseendet att de tar närvaro på lektionerna och gör detta synligt för eleverna blir eleverna i sin tur medvetna om att lärarna bryr sig om deras studiesituation genom att håll koll på dem. Båda intervjupersonerna erkände dock att det kan förekomma försumlighet, men enligt intervjuperson B tog han närvaro 80-90% av gångerna.

Problemet med systemet är att det ej är möjligt att gå tillbaka och ändra en redan satt ogiltig frånvaro. I det här fallet skapar detta problem för eleven, eftersom felrapporterad frånvaro kan visas som ogiltig frånvaro i stället för giltig frånvaro

vilket kan leda till konsekvenser för eleverna. Exempelvis om en felrapportering av frånvaro sker, blir föräldrarna upprörda och tvivlar på elevens trovärdighet.

5.2 Integritet

5.2.1 Integritetsfaktorn

De konsekvenser som ett informationssystem kan ha för den personliga integriteten är att den personliga integriteten blir mer sårbar och den personliga sfären lättare kan bli bruten, i det avseendet är det större risk för personen att känna sig kränkt.

Eftersom vi inledningsvis inte visste vilka delar av Skola24 de respektive skolorna använde sig av, ställdes en kontrollfråga (fråga 4, bilaga 5) till de ansvariga lärarna för klasserna. Denna kontrollfråga är utarbetad utifrån det tematiska tillvägagångssätt vi använt oss av i vår intervjuframställning. *Fråga - 4, Vilka funktioner använder ni i Skola24? (Frånvaro24 och Omdöme24)* (bilaga 1). Då vi i ett tidigt skede under arbetets gång läst i Sydsvenska Dagbladet (2006) att andra skolor runt om i landet använder sig av de båda funktionerna ville vi försäkra oss om hur det låg till i Lunds kommun. Både intervjuperson A och B svarade här att de inte använde sig av funktionen Omdöme24 i Skola24 (bilaga 3). Trots detta ställdes det frågor till eleverna om deras uppfattningar om hur omdömeshantering fungerar och om de upplevt några negativa konsekvenser av denna.

I fråga 10 - *Är du medveten om att lärarna rapporterar omdömen om din studieutveckling i systemet?* (bilaga 2) som berörde omdömeshantering erhöll vi svar ifrån samtliga 47 respondenter. 34 respondenter av 47 svarade att de inte var medvetna om att rapportering av omdöme skedde i systemet medan resterande 13 svarade att de var det. Svaret på denna fråga var ett övervägande nej. Eftersom ingen av skolorna använde sig av omdömeshantering, Omdöme24, kan inte heller eleverna vara medvetna om detta. Vi förmodar att de elever som svarade Ja på frågan drar paralleller till omdömeshantering som sker via utvecklingssamtal.

Då våra frågor (fråga 10-13, bilaga 2) som behandlar Omdöme24 representerar omdömeshantering, som sker via utvecklingssamtal, ser vi fortfarande att det finns relevanta kopplingar till systemet. Då statens satsning 24-timmarsmyndigheterna framförallt har för avsikt att fungera för ökad tillgänglighet (Nydén, 2002) anser vi att dagens hantering av omdöme och Omdöme24 fortfarande representerar samma grundläggande tankebanor. Vi kommer att behandla svaren på frågorna trots att eleverna besvarade dem enligt omdömeshantering som sker via utvecklingssamtal

Det som framkom tydligast under enkätundersökningarna var att eleverna kände att de blev orättvist behandlade av systemet i det avseendet att frånvarohantering ej stod i förhållande till vad de presterat i skolan. Frånvarorapporteringen speglade inte vad de egentligen presterat. Både lärare och elever kände att det var besvärligt att bli

anklagad för skolk eller i lärarnas fall besvärligt att föra in resultat som ej stämde eftersom de ej kunde ändra detta i ett senare skede (bilaga 2, bilaga 3). Men precis som Weckert & Adeney (1997) påpekade är det besvärligt att överföra information till virtuell form. I vårt fall är detta ett stort hot mot elevernas integritet. Eftersom det som i datasystem definieras som exakta begrepp i verkligheten ej kan definieras med exakta ord och meningar. Eftersom lärarna med hjälp av minneshantering ofta försöker komma ihåg vilka elever som var närvarande, kan detta ej till 100 % bli korrekt (intervjuperson A, 2007-12-14, intervjuperson B, 2007-12-11).

15 av 47 respondenter ansåg att de blivit missbedömda i frånvarorapporteringen gjord av lärarna och detta i sin tur ledde till felrapportering, upprörda föräldrar eller depression. Detta har resulterat i skada för den enskilde individen. Precis som Weckert & Adeney (1997) påpekar kan missledande information behandlats och kränkt den individ som involverats.

5.3 Kontroll

5.3.1 Skola24 som ett styrande system

Den delen av systemet Skola24 som kan upplevas styrande har bidragit till förändring i elevernas beteende gällande ogiltig frånvaro. Om man analyserar svaren som intervjuperson A och B givit har eleverna påverkats positivt av systemet och systemet har fått eleverna att förändra sitt beteende avseende anmälningar av ogiltig frånvaro (intervjuperson A, 2007-12-14, intervjuperson B, 2007-12-11), eleverna har skärpt sin inställning till ogiltig frånvaro. En möjlig slutsats till detta är att eleverna blir medvetna om att lärarna bryr sig om deras studier, en annan kan vara att eleverna och deras föräldrar får tillgång till resultatet av systemet i form av den utskrivna frånvarorapporteringen. Detta anser Intervjuperson A och B vara en stor bidragande faktor.

Eftersom ingen av eleverna ansåg sig påverkade av systemet drog vi samma slutsats som Marx (2003) att eleverna tänker på samhällsnormerna "det är för vårt eget bästa", "jag stödjer syftet" och "jag har inget att dölja". Normerna bidrar till att skapa en acceptans för övervakning. Övervakning kan ses med en ambivalent syn, å ena sidan vill en individ vara kontrollerad, å andra sidan vill individen inte få sin personliga sfär bruten (Marx, 2003).

Men även om de inte känner sig kontrollerade av systemet, försöker de komma på kryphål för att undkomma att bli ertappade av lärarna. På så sätt undkommer de att bli ertappade när de inte närvarar på en lektion och genom att anmäla giltig frånvaro kan de vid ett senare skede ej bli spårade (bilaga 2).

Precis som Lyon (1994) ansåg kunde den nya teknologin möjliggöra tillsyn på andra sätt än tidigare. Men genom den nya tekniken blir det också lättare att sopa igen

spåren efter sig och radera data utan ett spår, eller ett spår som endast experter kan följa. Detta använder sig även eleverna av. Det är svårt att följa ett spår som är igensopat. Eftersom det är giltig frånvaro i systemet kan det aldrig spåras även om det skulle vara ogiltigt.

5.4 Säkerhet och konsekvenser

Vi anser att det är viktigt att diskutera om hur lärarna och eleverna själva hanterar informationen de har tillgång till.

Säkerheten är en viktig aspekt för att upprätthålla skydd av den personliga integriteten (Kizza, 2007). Då vår undersökning inte fokuserat på säkerhet i den bemärkelsen att vi har undersökt hur säkert Skola24 är för intrång utifrån eller hur lätt det är för informationen att hamna i felaktiga händer, kan vi inte heller dra några slutsatser inom detta område. Vi behandlade dock hur lärarna och eleverna tog hand om den information de erhöll via systemet, hur säker informationen var beträffande läckage. Vi kunde inte dra någon slutsats om hur noggranna skolans policys är på att hantera den informationen som de erhållit. Men däremot kunde vi belysa hur eleverna uppfattade läckage av den personliga informationen.

I vår undersökning, fråga 20 – *är du orolig att andra skall få reda på dina resultat? Ex betyg eller frånvaro*, uppgav 39 av 47 respondenter att de inte var rädda att deras information skulle läcka medan 8 respondenter var oroliga för detta. Svaret är entydigt att eleverna inte i någon stor utsträckning är oroliga för att andra skall få information om deras frånvaro eller omdöme. Weckert & Adeney, (1997) anser att det är viktigt att göra skillnad på olika typer av personlig information. Författarna anser att vad som kan vara kränkande för en individ inte behöver vara det för en annan. En möjlig anledning till detta skulle kunna vara att elever med hög frånvaro och dåliga betyg i större utsträckning är oroliga över att personlig information läcker, då denna information, om den hamnar i fel händer, i större utsträckning skulle kunna vara till skada för dem. Medan en elev med höga betyg och mycket liten frånvaro inte i samma mån blir påverkad av ett läckage av informationen. När vi jämförde de två olika resultaten i vår korsreferens-1 (bilaga 5) visade resultatet inte på att elever med hög frånvaro var oroliga över att resultatet skulle läcka ut. Detta resultat är dock inte tillförlitligt på grund av flera faktorer, dels att urvalet inte inkluderade tillräckligt antal respondenter som skolkar regelbundet, dels är inte urvalet representativt för populationen. Eftersom det endast var 3 av 47 respondenter som uppgav att de skolkade på en regelbunden basis är det möjligt att respondenterna inte uppfattade anonymitetsskyddet i undersökningen som tillräckligt pålitligt. Men det är ändå intressant att se att den ende respondenten som medgivit att han eller hon instämmer fullständigt om regelbunden skolkning också svarat att den instämmer fullständigt om att den är orolig för att andra skall få information om hans/hennes resultat. Detta kan, på grund av att det var så få i urvalet som svarat att de regelbundet skolkat, vara en ren tillfällighet.

Vi ser en koppling mellan samhällsuppfattningarna som Marx (2003) behandlar. Samhällsuppfattningen "jag har inget att dölja" har i större grad påverkat de individer som har ett bra betyg och mycket liten frånvaro. En skötsam elev påverkas inte av informationsläckage i lika stor utsträckning som en elev med dåliga betyg och hög frånvaro. Eftersom resultaten tyder på att elever med låg frånvaro instämde i hög grad med att de inte var oroliga för informationsläckage.

5.4.1 Konsekvenser av integritetsöverträdande i systemet

Följdfråga på fråga 13 – *om du upplevt att personliga aspekter är inblandade i omdömeshantering, hur har detta påverkat dig?* Denna fråga var öppen vilket vi tror är en anledning till den höga andelen av bortfall. Vi kan på grund av det höga bortfallet inte dra några generella slutsatser om hur respondenterna känner. Däremot är det intressant att belysa är elevernas olika svar. Eleverna uppgav här svar som vi klassificerade till fem olika kategorier. Dessa kategorier är, *läraren missförstår mig som elev(1), läraren betonar personliga aspekter(2), positivt(3), dåligt självförtroende(4) och fel vid frånvarorapporteringen(5)*. Här tyckte även elever att fel vid frånvarorapporteringen spelade in i omdömeshantering. Detta visar på att det finns en koppling mellan omdömeshantering och frånvarohantering även om dessa båda inte sker digitalt på de respektive skolorna. Enligt Weckert & Adeney (1997) kan det upplevas problematiskt att överföra information till virtuell form. Detta för att datasystem definieras med exakta begrepp emedan information inte alltid kan uttryckas i ord och meningar. En annan bidragande orsak är också att även läraren kan glömma vad som gjorts och sagts. Detta ser vi som en av de bidragande orsakerna till varför eleverna uppfattar felaktig rapportering i systemet.

I följdfrågan på fråga 5 (bilaga 4) fick vi svar på vilka negativa upplevelser eleverna har haft vid frånvarorapporteringen. Frågan var en öppen fråga och där intresset låg i att ta reda på eventuella känslor som eleverna upplevde av frånvarorapporteringen. Svaren klassificerades i fem olika kategorier. Dessa kategorier är: *Felrapporterad frånvaro(1), Nej (2), Varit sjuk men lärarna har gjort ett antagande om att man har skolkat (3), Depression (4), Upprörda föräldrar (5)*. Intressant här är att se att det var så pass många, faktiskt 12 respondenter, som hade varit med om felrapporterad frånvaro i antingen kategori (1) eller (3). En respondent nämnde att den känt sig deprimerad över hur de behandlat situationen. Den här situationen har precis som Weckert & Adeney (1997) ansett resulterat i skada för den enskilde individen. Begreppet integritet definieras oftast utifrån vad som anses vara kränkande (SOU 1999:106,136). Då eleverna i det här avseendet misstycker om den informationen och dess innehåll, kan detta således anses vara kränkande. Här är en möjlig slutsats att det föreligger ett övertramp i den personliga sfären.

Med hänsynstagande till Weckert & Adeneys (1997) syn är det av intresse att uppmärksamma fråga 11 - *Ger omdömeshantering en rättvis bild över prestationen*. Här ansåg 22 av totalt 39 svarande respondenter att omdömeshantering gav en rättvis bild av deras prestationer. Eftersom skolorna i urvalet inte använder sig av

Omdöme²⁴ är det svårt att hantera respondenternas svar sätt ur vår frågeställning. Även om vi gör antagandet att lärarna hanterar omdömet på liknande sätt fast i elektronisk form måste belysa Weckert & Adeneys (1997) syn med problematiken att digitalisera information. Detta leder till att svaret på frågan blir missvisande.

5.5 Övervakning

”The more that others know about me, particularly those with power, the less control I have over my own life” – Weckert & Adeney s.77 (1997).

5.5.1 Begreppet kontroll i Skola²⁴

Det som är intressant att först belysa är hur noga lärarna är på att anteckna frånvaro på lektionerna då detta påverkar elevernas sätt att se på den eventuella kontrollen. Om lärarna är noga att anteckna närvaro på lektionerna och gör detta synligt blir eleverna medvetna om att lärarna bryr sig och håller koll på dem. Vi ser systemet som en knutpunkt mellan lärarna och eleverna då eleverna kontinuerligt får uppdateringar om sin status angående ogiltig frånvaro från systemet via lärare. Statusen får eleverna presenterat på olika sätt beroende på vilken skola de tillhör och hur mycket ogiltig frånvaro de har. De flesta eleverna får beskedet hemskickat eller i handen på lektioner (se fråga 4, bilaga 4).

På frågan till lärarna om vad de gjorde när en elev kontinuerligt inte närvarade på lektioner, svarade lärarna på olika sätt. Intervjuperson A följde skolans policy och kontaktade elevråd, kurator och skolsköterska när en elev kontinuerligt varit frånvarande. Han ansåg att ströfrånvaro inte var något han gjorde något åt och att frånvaro som skedde under en längre tid redan var behandlad av flera av skolans instanser (Intervju med person A, 2007-12-14). Hela denna process hanteras olika beroende på om eleven är myndig eller ej. Är eleven omyndig går kontakten via föräldrar. Med en myndig elev diskuteras konsekvenserna personligen.

Intervjuperson B har två roller att fylla. Är han mentor för en klass får han via olika möten information om eleven kontinuerligt är frånvarande. Undervisar han däremot för en klass är det hans uppgift att ha uppsikt över eleverna och anteckna deras närvaro. Hans strategi för att minska den ogiltiga frånvaron är att med hjälp av systemet visa eleverna hur mycket frånvaro de har och genom detta få eleven medveten om att han håller individen under uppsikt. Detta gör han bl.a. med hjälp av systemet och dess utskrifter. Han beskriver det som en punktmarkeringsstrategi där målet var att få eleven medveten om att övervakning sker och att få eleven att inse att frånvaron inte kan gå obehindrat förbi. Intervjuperson B var i förhållande till intervjuperson A strängare i sin uppfattning om ströfrånvaro. Intervjuperson B hanterade frånvaron i syfte att göra eleverna medvetna om att lärarna bryr sig och ser till elevernas behov samt inte tillåter ogiltig frånvaro.

Intervjuperson A anser att läraren måste ta kontakt med den myndige eleven och informera om konsekvenserna i form av indraget studiebidrag och dylikt. Enligt A kan läraren inte agera i större utsträckning om eleven är myndig. En frånvarorapportering skickas till rektorn och sedan vidare till den myndige elevens adress i dennes namn. Till omyndiga elever skickas rapporten till vårdnadshavaren.

5.5.2 Systemets påverkan på ogiltig frånvaro

Vi ställde även frågor till både lärare och elever om de ansåg att Skola24 hade någon påverkan gällande ogiltig frånvaro. De båda lärarna var överens om att respondenterna påverkades positivt av Skola24 (bilaga, 3). Elevernas egen uppfattning om systemet var följande, 19 av 47 respondenter svarade *Nej, jag instämmer inte alls* emedan 12 respondenter svarade *Nej, jag instämmer inte fullständigt*. Det blir alltså 31 av 47 respondenter som inte upplever sig påverkade av Skola24. Resterande ansåg sig instämma till en viss grad och endast 2 fullständigt instämde (bilaga 4 fråga 16). En möjlig anledning till att eleverna inte uppfattar systemet som övervakande är att eleverna tänker på samhällsnormerna "det är för vårt eget bästa", "jag stödjer syftet" och "jag har inget att dölja". Dessa normer är en bidragande orsak att skapa en acceptans för övervakning (Marx, 2003). Marx (2003) anser att övervakning ses med en ambivalent syn, å ena sidan vill personen vara kontrollerad å andra sidan vill personen inte få sin personliga sfär bruten. En skötsam elev har i högre grad en positiv syn på övervakning som eftersom de följer samhällsnormerna och därefter inte vill att andra skall bryta dem utan några givna konsekvenser. Även om de är positivt inställda till övervakning innebär det inte att eleverna upplever att systemet är övervakande.

Både intervjuperson A och B anser att informationssystemet bidrar till att få eleverna medvetna om deras frånvaro och att via utskriften undvikligen blanda in föräldrarna i den aktuella situationen. Intervjuperson A anser också att utskicket av frånvarorapporteringen ifrån systemet har bidragit till minskad frånvaro.

5.5.3 Kryphål i systemet

Fråga 18 - *Känner du till några kryphål i frånvarorapporteringen för att undkomma att bli påkommen?* Här angav 16 av 44 svarande respondenter att de var medvetna om olika sätt för att undkomma att bli ertappade. En möjlig slutsats kan vara att eftersom eleverna finner egna lösningar för att komma runt systemet bygger deras uppfattningar om Skola24 på att det fungerar som ett kontrollsystem, även om eleverna inte alltid är medvetna om denna uppfattning försöker de utnyttja kryphål för att inte bli ertappade.

Efter denna fråga ställdes en följdfråga, vilka kryphål eleverna kände till (bilaga 4, följdfråga på fråga 18). Av de olika kategoriseringarna som framkom var det två som ur ett övervakningsperspektiv var intressanta att belysa, *rapportera giltig frånvaro* och *vill inte delge svar*. Marx (2003) anser att motsättning mot övervakning grundar sig i

att individen inte vill få den personliga sfären bruten. Eleverna vill alltså inte få sin personliga sfär bruten och försöker därför undkomma övervakningen genom att rapportera in giltig frånvaro eller att inte dela med sig av information till oss.

Vi frågade också lärarna vilka kryphål de kände till. Intervjuperson B kände inte till några kryphål emedan Intervjuperson A likt många av de svarande respondenterna uttryckte att de alltid kunde rapportera in giltig frånvaro dvs. sjukanmälan, tandläkare osv. Om det finns sätt för de övervakade att undkomma att bli ertappade vid ogiltig frånvaro, behövs det oftast experter för att följa dessa spår (Lyon, 1994). Ett exempel är när intervjuperson A säger att elever i vissa fall ber en kompis hitta på en vit lögn om varför de inte är på lektionen för att inte få ogiltig frånvaro rapporterad. A har i vissa fall kommit på eleven med att så inte är fallet då han hört olika versioner av elevens lögn från andra lärare. Men trots detta kan inte A, ifall eleven lämnar in ett papper med föräldrarnas underskrift, gå till botten med situationen då det hade krävts en vidare efterforskning för att få veta sanningen. Lärarna väljer i dessa fall att lita på eleverna.

6. Slutsats

Kapitlets avsikt är att redovisa undersökningens slutsatser utefter de frågeställningar som uppsatsen bygger på. För tydlighetens skull har dessa frågeställningar presenterade i punktform. Vi ger här även förslag på vidare forskning.

- Hur används informationssystemet Skola 24 av lärare och elever?

Systemet används dagligen av lärare, i den mån att de tar närvaro på eleverna och rapporterar in den i systemet. Vid rapportering av närvaro ser lärarna vilka elever som tidigare rapporterat giltig frånvaro för denna dag eller lektion och skriver sedan manuellt in de övriga frånvarande som ogiltigt frånvarande. Däremot uppkom det under intervjun med lärarna att systemet inte tillåter förändringar retroaktivt, vilket i sin tur påverkar elevernas integritet samt upplevelser om Skola24. Ingen av de skolor som undersökts använder sig av Omdöme24.

Eleverna får ca en gång i månaden rapporter om sin frånvaro antingen personligen av läraren eller via ett hemskickat brev till målsman. Dessa närvarorapporter tas direkt ur systemet. Eftersom lärarna kräver att målsman undertecknar rapporten, blir elevens målsman medveten om frånvaron.

När det gäller myndiga elever kan de själva rapportera in frånvaron via systemet. De är ansvariga för att ta del av utskriften från Skola24. Eleven bestämmer själv om föräldrarna skall ta del av utskriften.

- Hur upplever eleverna Skola24 samt hur påverkas de av informationssystemet ur ett integritets- och kontrollperspektiv?

Resultatet av vår undersökning visar att en stor del av eleverna ej upplever Skola24, som ett kontrollsystem. Detta innebär att eleverna inte upplever att de i någon större utsträckning påverkas av systemet. Men vår studie visade att eleverna agerar som om de vore påverkade av ett kontrollsystem. I det avseendet att de söker efter möjliga kryphål i systemet och för att inte bli ertappade använder sig eleverna av olika tillvägagångssätt. Tillvägagångssätt, som går ut på att rapportera in giltig frånvaro, för att undvika de konsekvenser som eleverna ställs inför om läraren ertappar dem med ogiltig frånvaro. Detta leder till att den ogiltiga frånvaron nästan blir omöjlig att spåra.

Eleverna upplever inte att de är oroliga över integritetshot som kan uppkomma då information hamnar i felaktiga händer. En möjlig förklaring till detta är att eleverna anser att de inte har något att dölja och att eleverna ej uppfattar Skola24 som ett kontrollsystem beror på att de inte ser lärarna som kontrollanter. Dock upplever eleverna att de är oroliga över att systemet kan vara integritetskränkande när det gäller rapportering av frånvaro eftersom en del av respondenterna har blivit felaktigt bedömda vid frånvarorapporteringen. Detta har påverkat eleverna negativt. En möjlig slutsats är att systemet har bidragit till ett eventuellt övertramp i den personliga sfären.

Om undersökningen hade genomförts på fler skolor och om andelen elever med hög frånvaro varit större skulle resultatet med hög sannolikhet sett annorlunda ut. Då elever med hög frånvaro ser på integritet ur en annan synvinkel beror detta på att de har mer att förlora om information läcker ut.

Lärarna är av den uppfattningen att de ser en tydlig förändring i elevernas beteende gällande ogiltig frånvaro när eleverna har fått närvarorapporteringen hemskickad. Eleverna upplever däremot inte att Skola24 har förändrat deras beteende. En möjlig slutsats är att eleverna inte upplever Skola24 som en påverkande faktor eftersom de upplever systemet ur ett mänskligt perspektiv där lärarnas inställnings till systemet har stor betydelse. Eleverna påverkas av hur noga lärarna är med att ta närvaro på lektionerna och att detta görs synligt inför eleverna. Systemet blir endast fysiskt tydligt inför eleverna då närvarorapporteringen personligen delas ut eller skickas hem.

Inte heller en stor del av de tillfrågade kände att de var rädda för att information om dem själva skulle läcka ut. En möjlig slutsats till varför eleverna inte ser informationssystemet som ett kontrollsystem, är att de inte har något att dölja. Det är inte förenligt med våra samhällsnormer att skolka.

6.1 Vidare forskning

Det hade varit intressant att genomföra en studie på ett betydligt större antal elever i Lunds kommun för att ta reda på vilka eventuella kryphål som förekommer bland eleverna och hur utnyttjandet av dessa sker.

En annan intressant vinkel hade varit att i större grad jämföra uppfattningarna om informationssystemet runt om i landet bland elever med hög andel frånvaro jämfört med elever med låg andel frånvaro. Hur de två målgrupperna ser på konsekvenserna av informationssystemet och om det finns något samband mellan olika grader av skolk, integritet och samhällsuppfattningar.

När funktionen Omdöme24 implementeras i skolorna runt om i landet vore det av intresse att undersöka möjliga konsekvenser av denna implementationen avseende integritetshot.

Då föräldrarna i större utsträckning använder systemet mer frekvent skulle en studie avseende föräldrarnas inställning och hur de ser på systemet vara intressant.

Bilagor

Bilaga 1 – Intervjuguide till lärare

- Hur fungerar skolans frånvarorapporteringssystem?
- Hur sker användningen av Skola24?
- Hur noga är du att ta närvaro på lektioner?
- Vilka funktioner använder ni i Skola24? (Frånvaro24 och Omdöme24)
- Hur sker närvarorapporteringen i systemet? Hur ofta görs detta? Direkt efter lektion, slutet av dagen, slutet av veckan?
- Hur går du tillväga, om en elev inte är regelbundet närvarande på dina lektioner? Även om eleven är över 18 år?
- Vad gör du, om inte elevens beteende förändras? Vilka åtgärder vidtar du då?
- Tror du att Skola24 påverkat elevernas beteende positivt gällande ogiltig frånvaro?
- Känner du till elevernas kryphål för att inte bli påkomna när de ej närvarar på dina lektioner?
- Hur ofta sker rapportering av frånvaro och omdöme till målsman?
- Hur ger du ett omdöme till en elev som ej varit regelbundet närvarande på dina lektioner?
- När och hur sker omdömeshantering? (efter varje lektion, varje vecka, kvartal, årsrapport)

Bilaga 2 – Undersökning Skola24

Gradering - skala 1-4

4 = Jag instämmer helt

1= Jag instämmer inte alls

OBS: Ange endast ett svarsalternativ

Ålder

_____

Fråga 1

Känner du till att det på din skola finns ett informationssystem, Skola24 som hanterar frånvarorapporteringen?

Ja

Nej

Fråga 2

Använder du dig av detta system?

Fråga 3

Är du medveten om att din frånvaro rapporteras direkt i systemet?

Fråga 4

Hur presenteras resultatet från systemet för er?

_____
_____
_____

Fråga 5

Har du haft några negativa upplevelser på grund av frånvarorapporteringen?

Ja

Nej

Om ja, iså fall vad:

Fråga 6

Använder dina föräldrar sig av systemet?

Om **Nej**, hoppa till **Fråga 9**

Fråga 7

Sker denna användning regelbundet?

Fråga 8

Vilka funktioner använder de sig av?

Fråga 9

Jag tänker noga över mina handlingar eftersom jag är medveten om att mina handlingar övervakas av lärare, föräldrar via systemet?

Fråga 10

Är du medveten om att lärarna rapporterar omdömen om din utveckling på skolan i systemet?

Fråga 11

Anser du att omdömeshantering ger en rättvis bild över det du har presterat i skolan?

Fråga 12

Tycker du att du någon gång blivit felaktigt bedömd i omdömet en lärare gett dig?

Fråga 13

Har du varit med om, att det omdöme som en lärare rapporterat i systemet inte speglat det du presterat i skolan utan istället betonar personliga aspekter om dig som person?

Ja   Nej

Om ja, hur har detta påverkat dig?

Fråga 14

Har du någon gång varit ogiltigt frånvarande (skolkat) från skolan eller en lektion?

Fråga 15

Sker detta regelbundet?

Fråga 16

Känner du att systemet påverkar dig att ändra detta beteende?

Fråga 17

Finns det någon annan faktor som fått dig att förändra detta beteende?

Fråga 18

Känner du till kryphål i frånvarorapporteringen för att undkomma att bli påkommen när du ej medverkar på en lektion?

Ja   Nej

Om **ja**, iså fall vad/vilka?

Fråga 19

Tycker du att du arbetar bättre när du är medveten om att du blir kontrollerad av lärare, föräldrar och systemet?

Fråga 20

Är du orolig att andra ska få reda på dina resultat, exempelvis dina betyg eller din frånvaro?

Bilaga 3 – Transkribering av intervjuer

3.1 Intervju med person B

2007-12-11

Intervjuperson: B

- 1 Hur sker användningen av Skola24?
- 2 Det jag visade er förut där på datorn, man loggar in på Skola24 och där ser man en överblick
3 över klassen där sjukanmälningar och ledighet står, ibland står det inget och då kan man ej
4 göra något åt det. Om det är föranmäld frånvaro är det markerat rött i systemet och om jag ser
5 att någon är borta skriver jag in det i systemet. Det är sedan handledarens uppgift att ta tag i
6 frånrapporteringen.
- 7 Hur noga är du att ta närvaro på lektioner?
- 8 Jag tar närvaro ca 80-90% av lektionerna, det fungerar oftast så att när eleverna sitter i salen så
9 överblickar man vilka som är här eller inte. Man kör en snabbhuvudräkning av vilka som är
10 där eller inte, det är ju ofta så att det är någon elev man håller extra koll på.
- 11 Vilka funktioner använder ni i Skola24? (Frånvaro24 och Omdöme24)
- 12 Hmm, vi använder oss utav planerad frånvaro, orsak alltså att vi skriver in varför eleven har
13 varit borta, om det varit ogiltig frånvaro, sjukanmälning, ledighet eller så, men vi använder
14 oss inte utav omdömeshantering i systemet.
- 15 Hur sker närvarorapporteringen i systemet? Hur ofta görs detta? Direkt efter lektion, slutet av dagen,
16 eller i slutet av veckan?
- 17 Som jag sa förut, jag tar närvaro på mina lektioner ca 80-90%, detta kan man få svart på vitt i
18 siffror om man vill ifrån systemet. Då kan man se hur noga man varit haha, Annars så brukar
19 jag skriva in närvaron i Skola24 ungefär i slutet av varje dag, om det inte är mycket att göra då
20 kan det bli så att man tar det varannan dag eller i slutet av veckan. Men om jag hinner så sker
21 det i slutet på dagen.
- 22 Hur går du tillväga, om en elev inte är regelbundet närvarande på dina lektioner? Även om eleven är
23 över 18 år?
- 24 Då om jag är mentor för en klass, så får jag in en rapport och så får man reda på det på olika
25 möten. Det första vi gör efter detta är uppdagat är att prata med eleven. Utgångspunkten här
26 är att få eleven medveten om att vi övervakar den. Jag brukar köra en
27 punktmarkeringsstrategi, man pratar helt enkelt med eleven och säger att man lägger extra
28 fokus på den och att man inte låter frånvaron gå obehindrat förbi. Det är viktigt för oss vuxna
29 att visa att vi bryr oss. Det är oftast så i klasser att man kan strunta i 90 % utav eleverna då
30 dem sköter sig, medan det är ett fåtal man måste lägga extra fokus på.
- 31 Vad gör du, om inte elevens beteende förändras? Vilka åtgärder vidtar du då?

- 32 Det spelar en stor roll för frånvaron om eleven är myndig eller inte, utdraget från Skola24 kan
33 man om eleven inte är myndig skicka till målsman för underskrift för att få föräldrarna
34 involverade, medan om eleven är myndig så kan de skriva på detta utdrag själv.
- 35 Tror du att Skola24 påverkat elevernas beteende positivt gällande ogiltig frånvaro?
- 36 Ja det tror jag, man får eleverna att inse exakt hur mycket de har varit borta, man skriver ut ett
37 utdrag ur systemet där den ogiltiga frånvaron är rödmarkerad, oj då! Är det så här mycket?
38 Med överblicken får man eleven att se hur mycket den egentligen varit borta annars tror jag
39 det lätt kan uppfattas som en lektion här en lektion där och då är det ej medvetna att det finns.
- 40 Känner du till elevernas kryphål för att inte bli påkomna när de ej närvarar på dina lektioner?
- 41 Nej, jag tror det är svårt för eleverna att undkomma det, svårt fysiskt att hitta en stand in som
42 ser ut precis som en själv och sitter på dennes plats under lektionen.
- 43 Hur ofta sker rapportering av frånvaro och omdöme till målsman?
- 44 Jag brukar göra det två gånger per termin, eleverna får hem ett utdrag ur Skola24 att ta hem
45 och få påskrivet. Vi vill visa eleverna att vi bryr oss om frånvaron. Efter det så samlar vi in och
46 prickar av dem. Är man borta är det första steget till uppmaningen. Syftet är att påpassa dem
47 och inte kontrollera dem.
- 48 Hur ger du ett omdöme till en elev som ej varit regelbundet närvarande på dina lektioner?
- 49 Det beror lite på vilket ämne det gäller, om man har närvaro som ett betygskriterium,
50 exempelvis om det är viktigt att delta i diskussioner i ämnen som samhällsvetenskap osv. Där
51 man förväntas att diskutera ämnet. I matte är det snarare viktigt för betyget att klara hänga
52 med och klara proven. Där är det inte lika viktigt delta i diskussioner och närvaron är på så
53 vis inte ett betygskriterium i lika hög grad. Bara man hänger med och förstår.
- 54 När och hur sker omdömeshantering? Efter varje lektion? Varje vecka? Kvartal? Eller som en
55 årsrapport?
- 56 Vi använder oss inte utav omdöme i systemet. Utan vi använder oss av utvecklingssamtal och
57 dessa sker ca två gånger per termin. De flesta myndiga eleverna dyker här inte upp på sina
58 samtal utan det är snarare i första årskursen när föräldrarna är med som det sker. Det viktigt
59 är att de skall veta om eleverna kommer på lektionen, och att vi på skolan ser seriöst på detta
60 och vill visa att det spelar roll. Det viktigt är att förklara tydligt varför.

3.2 Intervju med person A

2007-12-14

Intervjuperson: A

- 1 Hur fungerar skolans frånvarorapporteringssystem?
- 2 Ja det fungerar väll bra skulle jag vilja säga, jag har inget att jämföra med för jag är en ganska
3 ny lärare, och ää det fungerar ju bra, kan jag tänka det är inget jag kan klaga på eller så. Ibland
4 finns det problem med det, det handlar mycket om giltig och ogiltig frånvaro och ibland är
5 det någon elev, det har kommit fram i efterhand att det har varit giltig frånvaro, och då går
6 det inte att gå tillbaka och ändra det i efterhand ibland. Eller att ge någon ledigt retroaktiv, det
7 måste alltid ske framåt i tiden
- 8 Hur använder du dig av Skola24?
- 9 Jo jag använder det i mina kurser och anmäler frånvaro och som elevhandledare så har jag en
10 grupp som jag tittar på då och deras frånvaro. Skriver ut och tittar om det har varit för mycket
11 eller för lite frånvaro osv.
- 12 Hur noga är du att ta närvaro på lektionerna?
- 13 Det försöker jag alltid göra och ibland missar man ju det och då försöker man komma ihåg
- 14 Hur funkar det? Du tar en snabb överblick?
- 15 Jag har ju ämnen som matte och fysik och då finns det nästan alltid ett tillfälle då eleverna
16 sitter stilla och räknar och då har jag tillfälle att titta vilka elever som är här. Är det inte det så
17 är det ju lite svårare.
- 18 Du har en lista då som du följer?
- 19 Ja, men sen också grupperna är ju inte större än att man liksom efter lektioner kommer ihåg
20 vilka som inte var där, man hinner ju nästan prata med alla. Men jag har en lista man kryssar
21 för
- 22 *Vilka funktioner använder ni i Skola24? Är det bara Frånvaro24 eller Omdöme24 också?*
- 23 Bara frånvaro
- 24 Hur sker närvarorapporteringen?
- 25 Jag brukar göra det i slutet av dagen, eller föregående dag, det är sällan det tar längre tid än så
- 26 Hur går du till väga om en elev inte är regelbundet närvarande vid dina lektioner? Även om eleven är
27 över 18 år?
- 28 Det beror ju på hur lång tid, är det någon elev som har varit borta mer än en vecka börjar man
29 ju undra vad som har hänt, men här så, brukar de flesta eleverna komma regelbundet och det
30 kan ju vara att det kan vara lite ströfrånvaro här och var och det brukar vi inte göra så mycket
31 åt. Och om en elev har varit borta mycket har det redan gått vägen via elevrådskonferenser
32 och så där så man har redan gjort det.

- 33 Man gör först elevrådskonferenser sen tar man kontakt med elever?
- 34 Om man påbörjar ett nytt fall, om det är en icke myndig elev kontaktar man hemmet först och
35 då går det ofta via rektor och kallar föräldrar till möte och så där. Är det en myndig elev så får
36 man ju ta det via den, och berättar konsekvenserna, exempel indraget studiebidrag och typ så
37 där. Och detta går också vägen via rektorn. När det väll är avslutat och frånvaron fortsätter
38 gör man inte så mycket mer än att rapporterar och skickar det vidare, vi skickar en frånvaro
39 månad för månad till rektor samtidigt som vi skickar hem deras personliga frånvaro.
- 40 Går det till föräldrarna eller till eleverna?
- 41 Till omyndiga skickar vi till vårdnadshavare annars skickar vi till eleven.
- 42 Vad gör du om elevens beteende inte förändras? Det är då hela processen stannar bara? Om du har
43 gjort allt det här du sa innan.
- 44 Stannar det låter som att vi slutar bry oss, men det finns ju de elever som ständigt har hög
45 frånvaro, och då har vi redan kontakt med kurator och alla som skall vara inkopplade är
46 redan inkopplade och då kan man inte göra så mycket mer som lärare alltså man måste ta det
47 pedagogiska med eleverna, det här provet om de missar det att de måste ta det någon annan
48 gång. Och frånvaron ligger hos någon annan då.
- 49 Tror du att Skola24 har påverkat elevernas beteende positivt gällande ogiltig frånvaro?
- 50 A det tror jag, nej men det här utskriften från Skola24 skickar vi konsekvent hem då till dem
51 som inte är där, och då märks det när det att när de väll har fått den hemskickat skall föräldrar
52 skriva under då. Och då märks det att alla elever får bättre frånvaro, då har de oundvikligt
53 behövt diskutera det här hemma. Och om det just nu beror på Skola24 eller inte kan ju inte jag
54 avgöra.
- 55 Känner du till elevernas kryphål för att inte bli påkomma när de inte närvarar på dina lektioner?
- 56 För att slippa ogiltig frånvaro så sjukanmäler de sig, för det är ju inte lika allvarligt, och det
57 gör de ju vare sig dem är sjuka eller inte, det märker man ju. Men för att inte bli påkommen
58 att, ja ibland så kör de ju med sådana saker som att säga till en kompis att dem skall på
59 begravning, för skall man på begravning får man alltid ledigt va. Men det kan ju bara vara
60 påhittat och så där.
- 61 Hur kommer du på att de inte är på begravning?
- 62 Ibland för dem är det så att dem är ärliga, att de har testat den ärliga versionen med en lärare
63 och sen gick inte det, och då kommer dem till mig som elevhandledare och säger jag skall på
64 begravning den och den dagen. Så pratar jag ju med den föregående läraren och då hör man
65 att det finns två versioner, och förstår hur det ligger till.
- 66 Aha, hör ni alltid av er och kollar så dessa stämmer, alltså till lärare, till föräldrar?
- 67 Men samtidigt så finns föräldrarnas påskrift där när de söker ledigt så kan ju inte vi vara
68 detektiver utan vi utgår ifrån att alltså, har då eleven suttit och förfalskat den, då skulle
69 konsekvenserna bli så mycket större för eleven, så vi utgår ifrån att vi tror på eleven tills
70 motsatsen är bevisad.
- 71 Hur ofta sker rapporteringen av frånvaro och omdöme till målsman? Alltså både och?
- 72 Om det inte finns något att, alltså varje termin sker det. Men om frånvaron är hög så sker det
73 varje månad
- 74 Sker detta i form av kvartsamtal eller vad heter det, utvecklingsamtal?

- 75 A, det har vi också men det är bara en gång, det finns två olika, och de återkommer med ett
76 års mellanrum. Men vi skickar ju hem varje termin en utskrift ifrån Skola24 och om det är hög
77 frånvaro så blir det varje månad.
- 78 Men omdömeshantering sker privat med eleven då eller?
- 79 Nej men vi har inte omdömeshantering, eller alltså menar du hur man presterar i skolan och
80 sådant, a då har vi utvecklingsamtalen, men vi har också som policy att det sker
81 kontinuerligt mellan elev och lärare så man hela tiden uppdaterar att det nu gick det si och så
82 på det här provet, och det innebär att nu ligger du så till. Så skall det fungera, men om det gör
83 det i praktiken får någon annan avgöra.
- 84 Hur ger du omdöme till en elev som inte är regelbundet närvarande vid dina lektioner?
- 85 Det är lite svårare, då om någon lyckas få betyget IG så måste man alltid varna innan man
86 sätter betyget. Och då har vi att vi skickar hem en IG varning skriftligen, så den får dem ju.
87 Men är de borta för länge så ringer vi ju och söker dem. Och då kanske det har gått en vecka
88 eller två eller något sådant där.
- 89 Men ett sådant omdöme, personligt omdöme om hur de hanterar skolan då syftar ni på betygen när ni
90 ger omdömen?
- 91 Alltså ja, det finns ju både och, alltså som lärare har man ju kurser och är man elevhandledare
92 för en grupp då, som man oftast har i kurserna också men de man bara har i kurs ja det
93 handlar ju bara om vart de ligger i kursen osv. men är du elevhandledare handlar det också
94 om det sociala, hur har du det hemma och massa sådant, och det är också kontinuerligt, men
95 är dem inte i skolan blir det desto svårare, men å andra sidan dem som aldrig är i skolan
96 slussar vi ju alltid vidare till kurator, skolsköterska osv. för de har ju bättre kompetens.
- 97 När och hur sker omdömeshanteringen, är det som du sa innan en årsrapport?
- 98 De träffar sin elevhandledare som de pratar med om hur det går i skolan socialt och kompisar
99 och studiemässigt och studieplan osv.
- 100 Hur ofta sker det?
- 101 Det är en gång om året, sen har vi ett annat utvecklingssamtal en gång om året, det är lite på
102 ett utvecklingsstadium, i nuläget träffar de tre lärare som de, de får välja tre lärare då och då
103 har de samtal i de specifika ämnen då.
- 104 Man får välja de tre lärarna man får prata med? Och vad pratar man om då?
- 105 Ja då pratar man om hur det ligger till i den kursen. För elevhandledaren har ju inte så mycket
106 koll på hur alla kurserna som eleverna har och dessutom hade det varit
107 andrahandsinformation man hade fått, och dessutom får eleverna prata med de lärare de helst
108 vill prata med Samtidigt som vi alltid erbjuder eleverna att ha betygsamtal, alltså
109 kontinuerligt då.
- 110 Med vilken lärare som helst? Som de vill ha kontakt med?
- 111 Ja, har de en lärare i en kurs, så kan de alltid begära ett betygsamtal, och så sätter man sig och
112 pratar, och det ligger till så här och så här. Vet inte om detta är formellt uttalat att ha
113 betygsamtal men begär eleverna ett så går vi alltid med på det.

Bilaga 4 - Enkätssammanställning

Fråga - Ålder

	Frekvens
Giltiga 15	2
16	3
17	40
18	2
Totalt	47

Typvärde är: 17. Respondenterna är mellan 15 och 18 år. Frågan fick inga bortfall.

Fråga 1 - Kännedom om Skola24

	Frekvens
Giltiga Ja	40
Nej	6
Totalt	46
Saknade	1
Total	47

Fråga 1 visar att 40 elever av 47 är medveten om att Skola24 finns medan 6 respondenter inte var medvetna om informationssystemet Skola24. Frågan fick 1 bortfall.

Fråga 2 – Använder du dig av Skola24?

		Frekvens
Giltiga	Nej, jag instämmer inte alls	21
	Nej, jag instämmer inte fullständigt	13
	Jag instämmer till en viss grad	9
	Ja, jag instämmer fullständigt	3
Saknade		1
Total		47

Svarsalternativet, *Nej, jag instämmer inte alls*, visar här att 21 respondenter inte alls använder sig av informationssystemet Skola24 och att 13 respondenter inte instämmer fullständigt. Då dessa båda svarsalternativen representerar ett *Nej*, vilket innebär att det är 34 respondenter som inte själv eller mycket lite använder sig av Skola24. Det lämnar 12 elever som använder systemet till en viss grad och mer. Frågan fick 1 bortfall.

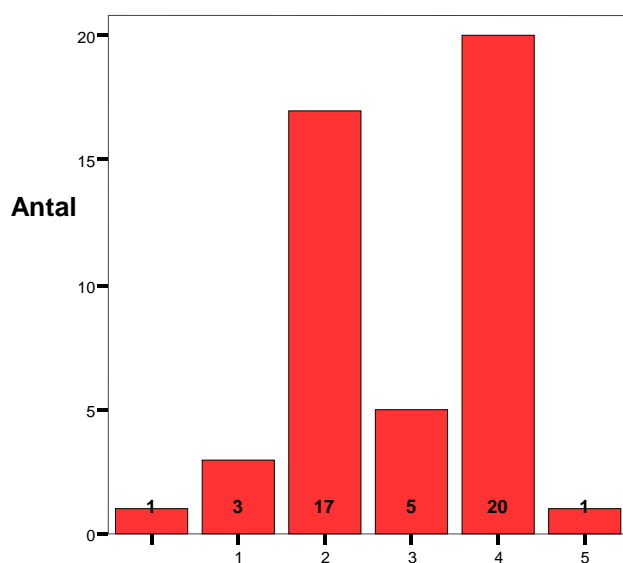
Fråga 3 - Medveten om frånvaron rapporteras i Skola24

		Frekvens
Giltiga	Nej, jag instämmer inte alls	4
	Nej, jag instämmer inte fullständigt	6
	Jag instämmer till en viss grad	12
	Ja, jag instämmer fullständigt	24
Saknade		1
Totalt		47

Tabellen visar att 36 av 47 elever är medvetna om att närvaron rapporteras in i ett frånvarosystem. Frågan fick 1 bortfall.

Fråga 4 - Hur presenteras resultatet från Skola24 till eleverna

		Frekvens
Giltiga	Resultatet i form av presentation från mentorn	3
	Hemskickad frånvarorapport från systemet	17
	Inlogg Skola24 och en hemskickad frånvarorapport från systemet	5
	Får resultatet i pappersform i handen	20
	Ej medveten om hur resultatet presenteras	1
Saknade		1
Totalt		47

Hur presenteras resultatet från skola24 till eleverna

Resultatet visar att 20 respondenter svarade att de, *Får resultatet i pappersform i handen*, detta tätt ihop med svarsalternativ 2, *Hemskickad frånvarorapport från systemet*. Frågan fick 1 bortfall.

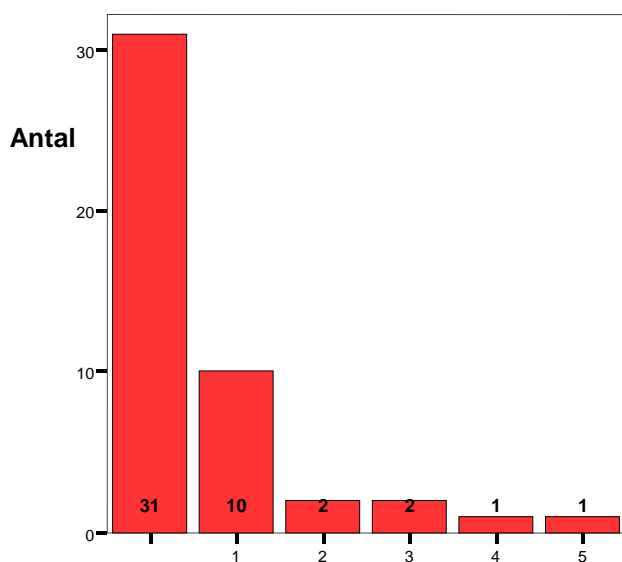
Fråga 5 - Negativa upplevelser av frånvarorapporteringen

		Frekvens
Valid	Ja	15
	Nej	32
Totalt		47

Fråga 5 visar att 32 av 47 respondenter inte upplever några negativa upplevelser av frånvarorapporteringen. Frågan fick inga bortfall.

Följdfråga på fråga 5 - Om du upplevt negativa upplevelser, i så fall vad?

		Frekvens
Giltiga	Felrapporterad frånvaro	10
	Nej	2
	Varit sjuk, men lärarna har gjort ett antagande att man skolkat	2
	Depression	1
	Upprörda föräldrar	1
Saknade		31
Totalt		47

Om du upplevt negativa upplevelser, i så fall vad?

Svarsalternativ, *Felrapporterad frånvaro* utgör en majoritet. Detta ifall vi inte räknar med bortfallen på frågan som var hela 31 stycken. Vi väljer att ha kvar frågan trots det höga antalet bortfall då vi är ute efter elevernas upplevelser och inte antalet av varje svar.

Fråga 6 - Använder sig dina föräldrar av Skola24?

	Frekvens
Giltiga Ja	0
Nej	44
Saknade	3
Totalt	47

Svarsalternativ 2, *Nej*, utgör hela 44 av 47 respondenter. Respondenternas föräldrar använder sig i högsta grad inte av Skola24. Frågan fick 3 bortfall.

Fråga 7 - Sker denna användning regelbundet?

	Frekvens
Giltiga Ja	1
Nej	18
Saknade	28
Totalt	47

Svarsalternativet, *Nej* utgör en majoritet. Användningen av systemet sker inte regelbundet. Frågan fick 28 bortfall.

Fråga 8 - Vilka funktioner använder de sig av?

Vi blev tvingade att stryka frågan på grund av för många svarsbortfall.

Fråga 9 - Tänker igenom mina handlingar

	Frekvens
Valid Nej, jag instämmer inte alls	9
Nej, jag instämmer inte fullständigt	9
Jag instämmer till en viss grad	22
Ja, jag instämmer fullständigt	6
Saknade	1
Total	47

Fråga 9 visar att 28 av 47 dvs. en knapp majoritet av respondenterna tänker igenom sina handlingar och är medvetna om att dessa övervakas. Frågan fick 1 bortfall.

Fråga 10 - Är medveten att rapporter om mitt omdöme sker

		Frekvens
Giltiga	Ja	13
	Nej	34
Totalt		47

34 av 47 respondenter är inte medvetna om att rapporter om omdömet sker. Frågan fick inga bortfall. Frågans riktighet är tveksam då rapportering av omdöme i detta fall inte sker via Skola24.

Fråga 11 - Ger omdömeshantering en rättvis bild över prestationen

		Frekvens
Giltiga	Nej, jag instämmer inte alls	4
	Nej, jag instämmer inte fullständigt	18
	Jag instämmer till en viss grad	16
	Ja, jag instämmer fullständigt	1
Saknade		8
Totalt		47

Svarsalternativet, *Nej, jag instämmer inte fullständigt*, tillsammans med svarsalternativ, *Nej, jag instämmer inte fullständigt*, utgör *Nej*, 22 av totalt 47 respondenter. Detta blir en knapp majoritet mot 17 som instämde i frågan. Frågan fick 8 bortfall.

Fråga 12 - Felaktigt bedömd i omdömet en lärare gett ut

		Frekvens
Giltiga	Ja	20
	Nej	23
Saknade		4
Totalt		47

Svarsalternativet, *Nej* har 23 respondenter av 47 svarat. Detta leder till att svaret *Nej* utgör en knapp majoritet. Frågan fick 4 bortfall.

Fråga 13 - Upplevt att omdömet du fått av en lärare inte återspeglar vad du presterat utan betonat personliga aspekter

		Frekvens
Giltiga	Ja	8
	Nej	33
Saknade		6
Total		47

Svarsalternativet, *Nej* har 33 av 47 respondenter svarat. De har alltså inte upplevt att de fått ett omdöme som betonar personliga aspekter. Frågan fick 6 bortfall.

Följdfråga på fråga 13 - Om du upplevt att personliga aspekter är inblandade i omdömeshantering, hur har detta påverkat dig?

		Frekvens
Giltiga	Läraren missförstår mig som elev	1
	Läraren betonar personliga aspekter	2
	Positivt	1
	Dåligt självförtroende	2
	Fel vid frånvarorapportering	2
	Saknade	39
Totalt		47

På grund av alla bortfall och att tre svarsalternativ har två svarare så är det svårt att dra några slutsatser, vad som däremot är intressant är hur detta har påverkat eleverna och vilka förslag på vad som påverkat dem, som de har lagt fram.

Fråga 14 - Har du någon gång varit ogiltigt frånvarande från skolan eller en lektion?

		Frekvens
Giltiga	Nej, jag instämmer inte alls	13
	Nej, jag instämmer inte fullständigt	17
	Jag instämmer till en viss grad	15
	Ja, jag instämmer fullständigt	2
Totalt		47

Svarsalternativet, *Nej, jag instämmer inte fullständigt* utgör 13 respondenter.

Alternativet *Nej, jag instämmer inte fullständigt, Jag instämmer till en viss del* samt *Ja, jag instämmer fullständigt*, utgör 34 av 47 respondenter dvs. dessa har någon gång varit ogiltigt frånvarande från skolan eller en lektion. Frågan fick inga bortfall.

Fråga 15 - Sker skolkningen regelbundet?

		Frekvens
Giltiga	Nej, jag instämmer inte alls	33
	Nej, jag instämmer inte fullständigt	8
	Jag instämmer till en viss grad	2
	Ja, jag instämmer fullständigt	2
Saknade		2
Totalt		47

Svarsalternativet, *Nej, jag instämmer inte alls*, tillsammans med svarsalternativ *Nej, jag instämmer inte fullständigt*, vilka båda utgör *Nej*, utgör 41 av 47 respondenter. Vilket ger ett nej, skolkningen sker inte regelbundet hos en klar majoritet. Frågan fick 2 bortfall.

Fråga 16 - Känner du att Skola24 påverkar dig att ändra detta beteende?

		Frekvens
Giltiga	Nej, jag instämmer inte alls	19
	Nej, jag instämmer inte fullständigt	12
	Jag instämmer till en viss grad	9
	Ja, jag instämmer fullständigt	2
Saknade		5
Total		47

Svarsalternativet, *Nej, jag instämmer inte alls*, tillsammans med svarsalternativ *Nej, jag instämmer inte fullständigt*, vilka båda utgör *Nej*, utgör 31 av 47 respondenter. Vilket leder till att majoriteten av respondenterna inte känner att Skola24 påverkar deras beteende angående skolkning. Frågan fick 5 bortfall.

Fråga 17 - Vilka faktorer får dig att ändra ditt beteende angående skolk?

		Frekvens
Giltiga	Göra ett bra jobb	1
	Nej, ingen faktor som påverkar mig	14
	Man kommer efter i skolan	3
	Skolans betydelse, mognad och slutprov	1
	Studieresultat, betyg	4
	Roligare skola	1
	Vilja att inte skolka	3
	Föräldrar och lärare	3
	Utdraget ur Skola24, man blir medveten om att varit borta mycket och skärper sig därför	2
	Saknade	15
Total	47	

Svarsalternativ, *Nej, ingen faktor som påverkar mig*, hade 14 respondenter. Frågan fick 15 bortfall.

Fråga 18 - Känner du till några kryphål i frånvarorapporteringen för att undkomma att bli påkommen?

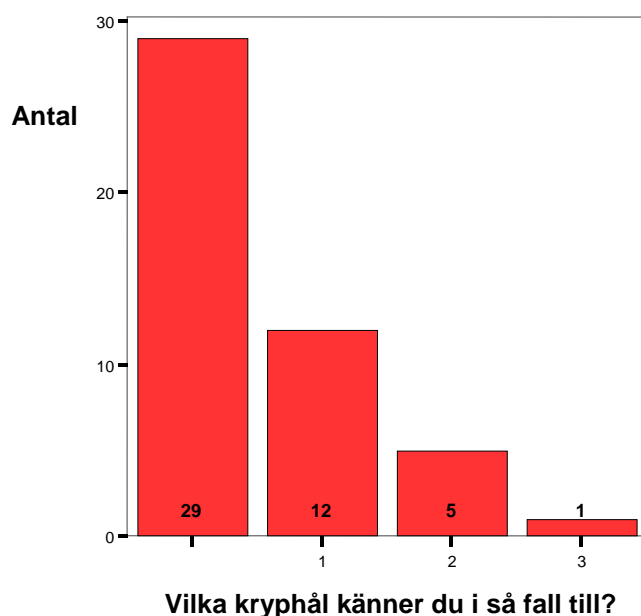
		Frekvens
Giltiga	Ja	16
	Nej	28
Saknade		3
Total		47

Svarsalternativ *Nej*, visar att 28 av 47 respondenter inte känner till några kryphål i frånvarorapporteringen. Frågan fick 3 bortfall.

Följdfråga på fråga 18 - Vilka kryphål känner du i så fall till?

		Frekvens
Giltiga	Rapportera giltig frånvaro, ex sjukanmälan, tandläkare	12
	Vill inte delge svar	5
	Lärare som ej tagit frånvaro	1
Saknade		29
Totalt		47

Rapportera giltig frånvaro, ex sjukanmälan, tandläkare hade 12 respondenter svarat som ett kryphål i systemet. Det viktiga i den här frågan är inte antalet respondent svar utan att erhålla förslag på olika kryphåls. Frågan fick 29 bortfall.

Fråga 19 - Känner du att du arbetar bättre när du är medveten om att du är kontrollerad av lärare, föräldrar och systemet?

		Frekvens
Giltiga	Nej, jag instämmer inte alls	19
	Nej, jag instämmer inte fullständigt	17
	Jag instämmer till en viss grad	7
	Jag instämmer till en viss grad	3
Saknade		1
Totalt		47

Svarsalternativet, *Nej, jag instämmer inte alls*, tillsammans med svarsalternativ *Nej, jag instämmer inte fullständigt*, utgör ett *Nej*, dvs. 36 av 47 respondenter. Vilket leder till att majoriteten av respondenterna inte känner att de arbetar bättre då de är medvetna om att de är kontrollerade av lärare, föräldrar eller systemet. Frågan fick 1 bortfall.

Fråga 20 - Är du orolig att andra skall få reda på dina resultat? ex betyg eller frånvaro

		Frekvens
Giltiga	Nej, jag instämmer inte alls	27
	Nej, jag instämmer inte fullständigt	12
	Jag instämmer till en viss grad	5
	Ja, jag instämmer fullständigt	3
Totalt		47

Svarsalternativet, *Nej, jag instämmer inte alls*, tillsammans med svarsalternativ *Nej, jag instämmer inte fullständigt*, utgör ett *Nej*, dvs. är 39 av 47 respondenter. Detta visar att respondenterna inte är oroliga för att andra skall få veta deras resultat. Däremot är 8 elever oroliga över att detta skall inträffa.

Frågan fick inga bortfall.

Korsreferens - 1

		Är du orolig att andra skall få reda på dina resultat? ex betyg eller frånvaro				Total
		Nej, jag instämmer inte alls	Nej, jag instämmer inte fullständigt	Jag instämmer till en viss grad	Ja, jag instämmer fullständigt	Nej, jag instämmer inte alls
Sker skolkningen regelbundet?	Nej, jag instämmer inte alls	18	9	4	2	33
	Nej, jag instämmer inte fullständigt	5	2	1	0	8
	Jag instämmer till en viss grad	2	0	0	0	2
	Ja, jag instämmer fullständigt	1	0	0	1	2
		1	1	0	0	2
Total		27	12	5	3	47

Denna tabell visar att det finns ett samband mellan de respondenter som inte skolkar regelbundet kopplat till variabeln om de är oroliga över att andra skall få reda på deras resultat. Däremot är det svårt att se på sambandet mellan de respondenter som skolkar regelbundet. Detta då urvalet av respondenter inte innefattade tillräcklig stor andel av elever där skolkning sker regelbundet.

Bilaga 5 – Kodningsschema

Fråga i formulär	Variabelnamn	Svarsalternativ
Ålder	Ålder	Valfritt
F1	Kännedom om Skola24	1. Ja 2. Nej
F2	Användning av Skola24	1. Nej, jag instämmer inte alls 2. Nej, jag instämmer inte fullständigt 3. Jag instämmer till en viss grad 4. Ja, jag instämmer fullständigt
F3	Medveten om frånvaron rapporteras i Skola24	1. Nej, jag instämmer inte alls 2. Nej, jag instämmer inte fullständigt 3. Jag instämmer till en viss grad 4. Ja, jag instämmer fullständigt
F4	Hur presenteras resultatet från skola24 till eleverna	1. Resultatet i form av presentation från mentorn 2. Hemskickad frånvarorapport från systemet 3. Inlogg skola24 och en hemskickad frånvarorapport från systemet 4. Får resultatet i pappersform i handen 5. Ej medveten om hur resultatet presenteras
F5	Negativa upplevelser av frånvarorapporteringen	1. Ja 2. Nej
FF ¹ på 5	Om du upplevt negativa upplevelser, i så fall vad?	1. Felrapporterad frånvaro 2. Nej 3. Varit sjuk, men lärarna har gjort ett antagande att man skolkat 4. Depression 5. Upprörda föräldrar
F6	Använder sig dina föräldrar av skola24?	1. Ja 2. Nej
F7	Sker denna användning regelbundet?	1. Ja 2. Nej
F8	Vilka funktioner använder de sig av?	Frågan struken på grund av för många svarsbortfall.

¹ FF = Följd Fråga på föregående fråga

F9	Tänker igenom mina handlingar	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nej, jag instämmer inte alls 2. Nej, jag instämmer inte fullständigt 3. Jag instämmer till en viss grad 4. Ja, jag instämmer fullständigt
F10	Är medveten att rapporter om mitt omdöme sker	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ja 2. Nej
F11	Ger omdömeshantering en rättvis bild över prestationen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nej, jag instämmer inte alls 2. Nej, jag instämmer inte fullständigt 3. Jag instämmer till en viss grad 4. Ja, jag instämmer fullständigt
F12	Felaktigt bedömd i omdömet en lärare gett ut	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ja 2. Nej
F13	Upplevt att omdömet du fått av en lärare inte återspeglar vad du presterat utan betonat personliga aspekter	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ja 2. Nej
FF på 13	Om du upplevt att personliga aspekter är inblandade i omdömeshantering, hur har detta påverkat dig?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Läraren missförstår mig som elev 2. Läraren betonar personliga aspekter 3. Positivt 4. Dåligt självförtroende 5. Fel vid frånvarorapportering
F14	Har du någon gång varit ogiltigt frånvarande från skolan eller en lektion?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nej, jag instämmer inte alls 2. Nej, jag instämmer inte fullständigt 3. Jag instämmer till en viss grad 4. Ja, jag instämmer fullständigt
F15	Skär skolningen regelbundet?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nej, jag instämmer inte alls 2. Nej, jag instämmer inte fullständigt 3. Jag instämmer till en viss grad 4. Ja, jag instämmer fullständigt
F16	Känner du att Skola24 påverkar dig att ändra detta beteende?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nej, jag instämmer inte alls 2. Nej, jag instämmer inte fullständigt 3. Jag instämmer till en viss grad 4. Ja, jag instämmer fullständigt
F17	Vilka faktorer får dig att ändra ditt beteende angående skolk?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Göra ett bra jobb 2. Nej, ingen faktor som påverkar mig 3. Man kommer efter i skolan Skolans betydelse, mognad och slutprov 4. Studieresultat, betyg 5. Roligare skola 6. Vilja att inte skolka 7. Föräldrar och lärare 8. Utdraget ur Skola24, man blir

medveten om att varit borta
mycket och skärper sig därför

F18	Känner du till några kryphål i frånvarorapporteringen för att undkomma att bli påkommen?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ja 2. Nej
FF på 18	Vilka kryphål känner du i så fall till?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rapportera giltig frånvaro, ex sjukanmälan, tandläkare 2. Vill inte delge svar 3. Lärare som ej tagit frånvaro
F19	Känner du att du arbetar bättre när du är medveten om att du är kontrollerad av lärare, föräldrar och systemet?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nej, jag instämmer inte alls 2. Nej, jag instämmer inte fullständigt 3. Jag instämmer till en viss grad 4. Ja, jag instämmer fullständigt
F20	Är du orolig att andra skall få reda på dina resultat? ex betyg eller frånvaro	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nej, jag instämmer inte alls 2. Nej, jag instämmer inte fullständigt 3. Jag instämmer till en viss grad 4. Ja, jag instämmer fullständigt
X ²	Vilken skola går du på?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Katedralskolan 2. Spyken

---

²

Frågan är inte ställd till eleverna utan vi själva fick fram detta då vi hanterade enkäterna.

Bilaga 6 - Enkät svar

R	Ålder	F1	F2	F3	F4	F5	FF5	F6	F7	F8	F9	F10	F11	F12	F13	FF13	F14	F15	F16	F17	F18	FF18	F19	F20	X
1	17	2	1	2	1	1	1	2	2		3	2	2	1	2		2	1	3		2	1	2	1	1
2	17	1	1	3	2	2	2	2	2		3	1	3	1	2		1				2		1	1	1
3	17	1	2	4	2	2	2		2		3	2	3	2	2		3	1	1	1	2		1	1	1
4	17	1	1	3	1	2		2	2		3	1	2	1	1	1	2	1	1	2	2		1	1	1
5	17	1	3	3	3	1	1	2	2		3	2	2	2	2		3	1	2		2		2	3	1
6	17		2	4	2	2		2			3	1	3	2	2		1	1			2		1	2	1
7	17	1	2	3	2	2		2	2		3	1	3	2	1	5	3	1	3	2	2		1	3	1
8	17	1	1	4	2	2		2	2		3	1	3	2	2		1	1			2		1	2	1
9	17	1	3	2	1	1	1	2	2		2	2	1	2	2		3	1			2		1	1	1
10	17	1	3	4	3	2		2	2		2	2	3	2	1	2	3	3	1	3	2		3	1	1
11	17	2	1	2	2	2		2	1			2	2	2	2		1	4	2		2	1	3	4	1
12	17	1	1	4	4	2		2			1	2			2		3	1	1	2	1	2	4	1	1
13	17	1	1	4	4	2		2	2		3	2		1	2		3	1	1	2				1	1
14	16	2			4	2					3	2	3	1	1	2	1	1	1	2	1	1	2	2	1
15	17	1	1	1	4	2		2	2		2	2	3	2			4	1	1		1	1	4	1	1
16	17	1	3	4	4	2		2			3	2					3	2	3	4	2		3	1	1
17	17	1	2	4		2		2	2		1	2			2		3	2	1	2	1	2	1	1	1
18	16	1	2	4	4	1	3	2			1	2	3	1	2		2	2	3	8	1	1	1	2	1
19	15	1	1	3	3	2		2			4	2	2	1			1		3		2		3	2	1
20	15	1	4	4	4	1	4	2			4	1	1	1			2	1	4	2	1	2	4	4	1
21	17	2	1	4	4	2		2	2		4	2	2	1	2		1	1	1	2	1	1	1	1	1
22	18	1	2	1	4	2					1	2			2		1	4			2		1	1	1
23	17	2	1	2	4	1	1	2			3	1	2	1	1	3	3	1	1	2	1	2	2	2	1
24	18	1	1	2	5	2		2			1	2	2	2	2		2	1	1	5	2		2	2	1
25	17	1	3	4	4	1		2			3	1	1	1			3	2	2		1	3	2	1	1
26	17	1	2	2	4	1	1	2	2		1	1	1	1	1	4	4	1	1	6	2		1	1	1
27	17	1	2	4	4	2		2	2		3	1	2	1	1	4	3	1	2	5	2		2	3	1
28	17	1	1	1	4	2		2	2		4	2	2	1	2		2	1	1	2	1	2	1	1	1
29	17	1	1	4	2	1	1	2			3	2	3	1	2		2	1	2	7	1	1	3	1	2
30	17	1	4	3	2	2		2			3	2	2	1	2		2	3	2	7	2		1	1	2
31	17	1	3	3	2	1	1	2			3	2	2	1	2		1	1	1	8	1	1	2	1	2
32	17	1	1	3	2	2		2			3	1		2	2		2	2	2	3	1	1	2	1	2
33	17	1	3	4	2	1	5	2			3	2		2	2		2	2	3	3	1	1	2	1	2
34	17	1	2	4	3	1	1	2			2	2	4	2	2		2	1	1	7	2		1	1	2
35	17	1	1	2	2	2		2			2	2	2	2	2		1	1	3	8	2		3	1	2
36	17	1	1	4	4	2		2	2		3	2		2	2		1	1	1	2	2		3	1	2
37	16	1	2	4	4	2		2			3	2	3	2	2		2	1	2	2	2		2	1	2
38	17	1	2	4	2	1	3	2			1	2	2	2	2		3	2	3	9	2		1	3	2
39	17	1	1	1	2	2		2			2	2	2	1	2		2	1	2	9	2		1	2	2
40	17	1	3	4	2	1	1	2			2	2	2	2			3	2	2		2		1	2	2
41	17	2	1	3	4	2		2			3	2	3	1	2		3	1	2	5	1	1	2	1	2
42	17	1	2	3	4	2		2			2	2	3	2	2		2	1	1		1	1	2	1	2
43	17	1	3	4	2	2		2			2	1	2	2	1	5	2	1	3	2	2		2	2	2
44	17	1	4	4	4	1	1	2			4	1	2	1	2		2	1	4	2			2	2	2
45	17	1	2	4	3	2		2			4	2	3	2	2		1	1	2		2		1	4	2

46	17	1	1	3	2	2	2	2	1	2	3	2	2	2	1	1	5	2	2	2	2
47	17	1	1	3	4	2	2		1	2	3	2	2	1	1	1			2	3	2

- Tomma rutor representerar bortfall
- F = Fråga
- FF = Följdfråga
- R = Respondent

Bilaga 7 – Användarfall av Skola24

Mats skulle ha matematiklektion sist på fredag eftermiddag. Av någon anledning kom inte Mats till lektionen. När Lisa som är Mats lärare ser över frånvaron på lektionen noterar hon att Mats samt tre andra elever inte är närvarande.

Till lektionen har Lisa med sig en bärbar dator som trådlöst har kontakt med skolans nätverk. Eftersom skolans nya frånvarosystem är helt webbaserat kan Lisa öppna sin webbläsare och välja frånvaroregistrering som hon har sparat bland sina "favoriter". När hon har loggat in kommer hon åt att föra frånvaro för de elever och lektioner som hon har ansvar för. Vid det här lektionstillfället markerar Lisa två elever som frånvarande. Hon ser även att frånvaro redan är införd för de två andra frånvarande eleverna. För en av dem har det kommit in en sjukansmälning från en förälder. Den andra eleven har en i förväg rapporterad beviljad ledighet.

Föräldrar kan också logga in i informationssystemet. De får då tillgång till information som rör just deras barn. Föräldrarna kan få översikt på barnens frånvaro under allt från senaste veckan till hela läsåret. En förälder kan själv registrera en sjukansmälan för sitt barn eller attestera frånvaro som finns registrerad för eleven. Informationen blir sedan åter direkt tillgänglig för elevens undervisande lärare och eventuella mentorer/klassföreståndare vilket sluter kommunikationscirkeln mellan förälder, elev och lärare.

Eftersom Lisa var ovetande om varför Mats ej dök upp på lektionen, samt att det inte var första gången det här inträffade på fredagens matematiklektion, väljer hon att skriva in en kommentar till Mats föräldrar (vilket är möjligt om skolans administratör aktiverat denna funktion). När Mats föräldrar loggar in i systemet nästa gång kommer de att få tillgång till lärarens notis.

(Nova Software 12-03-2008, 19.58)

Bilaga 8 – exempel över hur Skola24 används och ser ut

Frånvaro24:

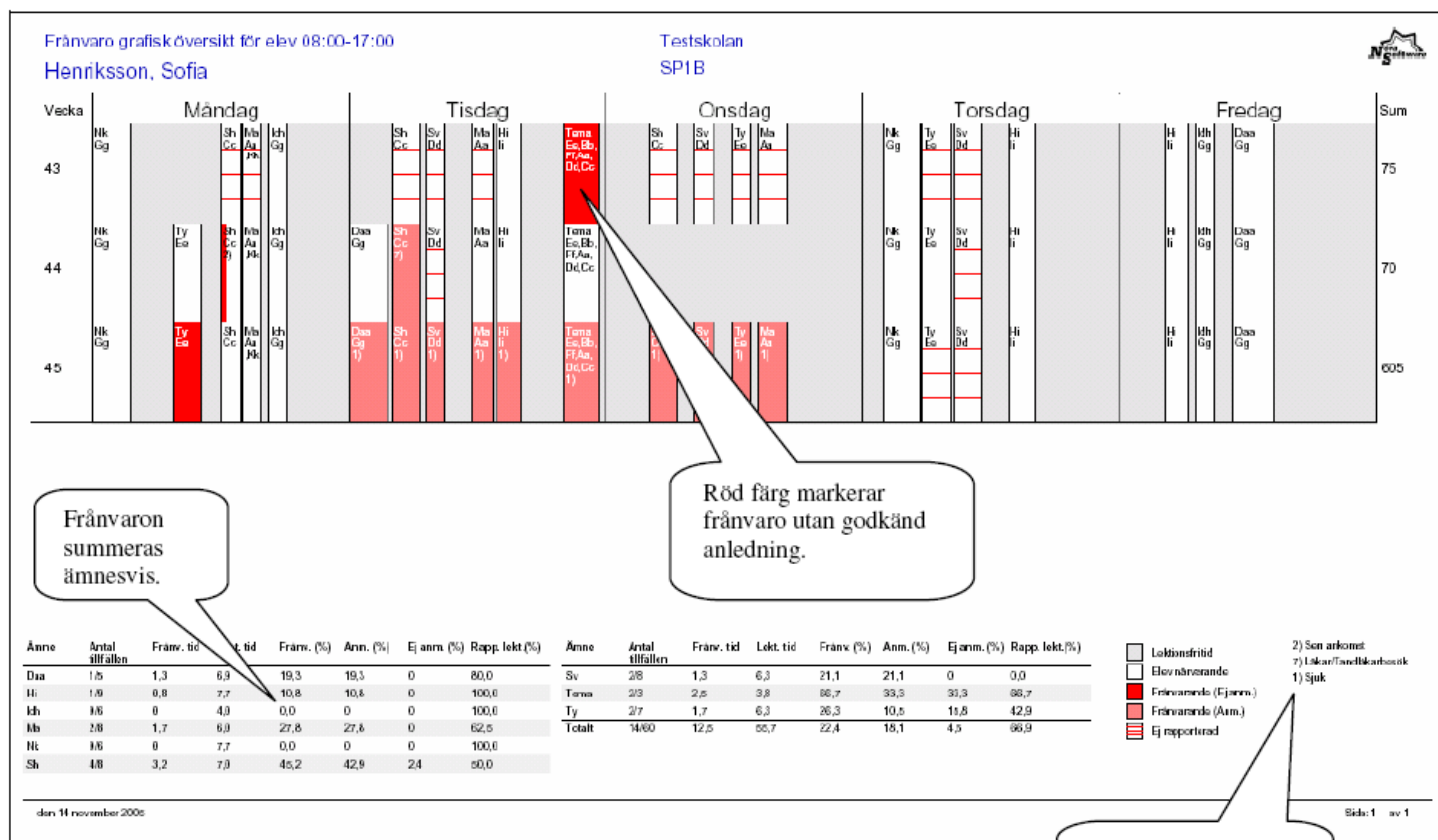
Nya frånvarotillfällen

Davidsson, Hans

Visar lektioner mellan 2005-08-08 och 2005-08-16

Ta del av visad frånvaro

Datum	Tid	Ämne	Lärare	Närvarande	Anledning	Ta del av
Tisdag 16/8 (2 av 6 lektioner)						
...	08:50 - 09:30	Mu	Ns	✗ Nej		
...	09:35 - 10:45	Ge	OS	✗ Nej		
...	10:55 - 11:45	Idh	Iv	Ja (2)		
...	12:25 - 13:35	Sv	Ek	Ja		
...	13:40 - 14:20	Ke	MA	Ja (2)		
...	14:25 - 15:20	Sh	OP	Ja (2)		
Måndag 8/8 (2 av 4 lektioner)						
...	08:00 - 08:40	Ma	Ni	✗ Nej (1)	Ledig	
...	08:45 - 09:40	Hi	OS	Ja (2)		
...	11:35 - 12:15	En	Öm	Ja (2)		
...	13:30 - 14:20	Idh	Iv	✗ Nej (1)	Sen ankomst	

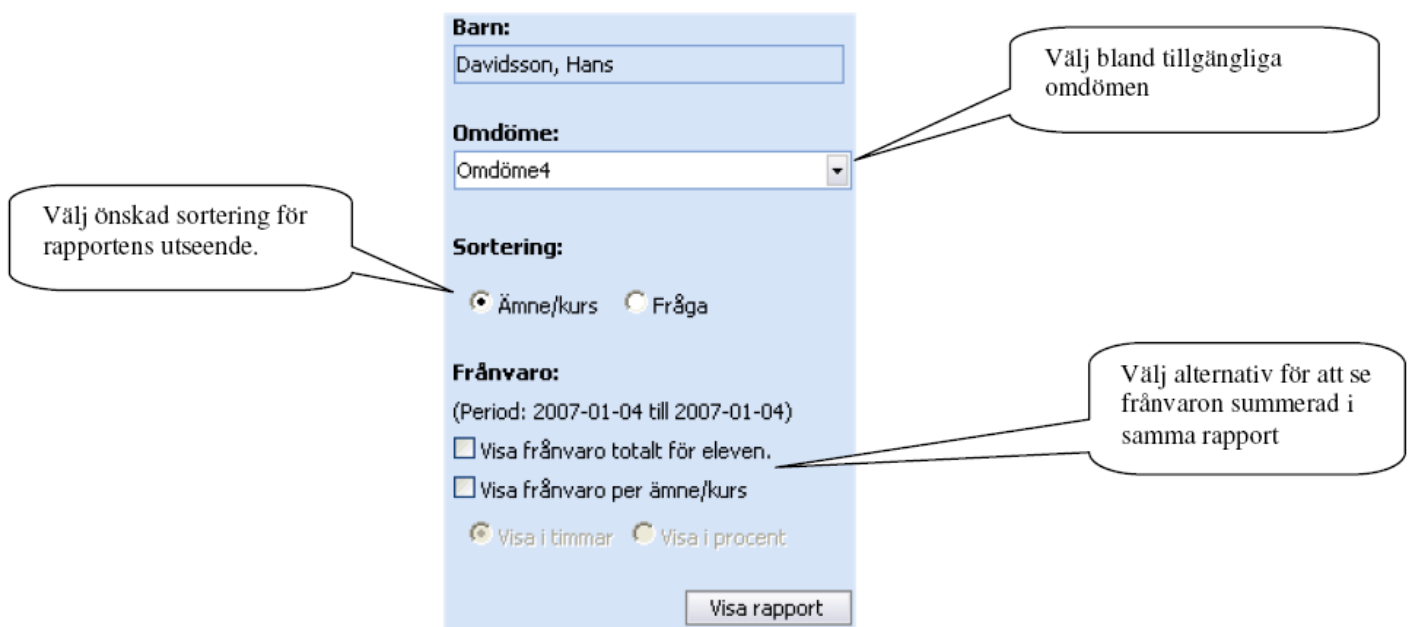
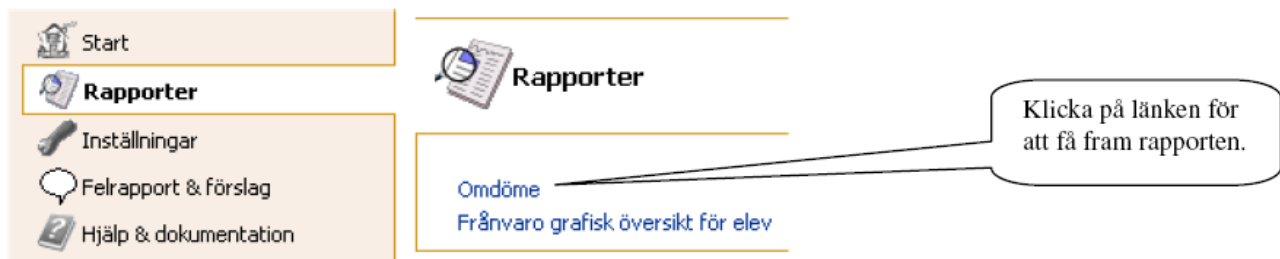
Frånvaron summeras ämnesvis.

Röd färg markerar frånvaro utan godkänd anledning.

- Lektionsfrid
  - Elev närvarande
  - Frånvarande (Ej anm.)
  - Frånvarande (Anm.)
  - Ej rapporterad
- 2) Sen ankomst
 7) Lekar/Tandläkarbesök
 1) Sjuk

Förekommande frånvarooranledningar.

Omdöme24:

(Bilder-Skola24)

Källförteckning

- Backman, Jarl, 1998, *Rapporter och uppsatser*, Studentlitteratur Lund.
- Bilder-Skola24, www.buf.kristianstad.se/osterang/admin/files/Parents24.pdf (2008-03-18)
- Bryman, Alan, 2001, *Samhällsvetenskapliga metoder*, Malmö: Liber AB.
- Denscombe, Martyn, 2000, *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*, Studentlitteratur Lund.
- Djurfeldt, Göran, Larsson, Rolf, Stjärnhagen, Ola, 2003, *Statistisk verktygslåda – Samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*, Studentlitteratur Lund.
- Holme, Idar Magne, 1997, *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder*, Studentlitteratur Lund.
- Jarlbro, Gunilla, 2000, *Vilken metod är bäst – ingen eller alla? Metodtillämpning i medie- och kommunikationsvetenskap*, Studentlitteratur Lund
- Kizza, Joseph, M, 2007, *Ethical and social issues in the information age*, London, Springer.
- Kvale, Steinar, 1997, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, Studentlitteratur Lund.
- Körner, Svante, Wahlgren Lars, 2005, *Statistiska Metoder*, Andra utgåvan Studentlitteratur Lund 1998.
- Lyon, David, 1994, *The electronic eye: the rise of surveillance society*, Polity Press.
- Marx, T, Gary, 2003, A Tack in the Shoe: Neutralizing and Resisting the New Surveillance, *Journal of Social Issues*, May 2003, vol. 59.
- Moynihan John F, 2007, Data Under Surveillance, *The Internal Auditor*; Apr 2007 64, 2.
- Nova Software, www.novasoftware.se/ (2007-12-22)
- Nydén, Michael, 2002, *24-Timmarshotet – om förvaltningens förvandling och hotet mot den personliga integriteten*, Sverige, Stockholm, Styrelsen för Psykologiskt Försvar.
- Oates, J, Briony, 2006, *Researching Information Systems and Computing*, SAGE, London.
- Rapportering skolk, <http://www.samgymnasiet.se/index.php?nav=sjk> (2008-07-04)
- Rosengren Karl Erik, Arvidson Peter, 2002, *Sociologisk metodik*, Liber.

Ryen, Anne, 2004, *Kvalitativ Interju – från vetenskapsteori till fältstudier*, Liber.

SCB, *Tabell: Befolkning 16-64 år efter kommun, kön, ålder och typ av studiedeltagande under höstterminen. År 1993-2006, Tabelluppgift: Befolkningens studiedeltagande*, Senast uppdaterad: 2007-12-18
www.SCB.se (2007-12-22)

Skolutbildning,

<http://www.malmo.se/skolautbildning/gymnasieskolor/heleneholmsgymnasium/braattveta/franvaroanmalafanvaroskola24.4.33aee30d103b8f15916800053791.html>
(2008-07-04)

Statens Offentliga Utredningar, 1999, *Konsumenter och IT – en utredning om datorer, handel och marknadsföring*. SOU 1999:106, <http://www.regeringen.se/>.

Statens Offentliga Utredningar, 2002, *Personlig integritet i arbetslivet*. SOU 2002:18, <http://www.regeringen.se/>.

Sydsvenska Dagbladet, 2006, *Storebror, mamma och pappa ser dig*, Först publicerad: 15 februari 2006 23:30, Senast uppdaterad: 16 februari 2006 13:28
<http://sydsvenskan.se/malmo/article142753.ece> (2007-12-22)

Trost, Jan, 2007, *Enkätboken*, Studentlitteratur Lund.

Malmö stad, 2006, *Att minimera ogiltig frånvaro i grundskolan*, Malmö stad 2006, http://www.malmo.se/download/18.515417c510d7cd3adad80006201/Utredning_s_kolk.pdf (2008-01-05)

Weckert, John and Adeney, Douglas, 1997, *Computer and Information Ethics*, Greenwood Publishing Group Inc.